

PRIMORSKI DNEVNIK

Postnina plačana v gotovini
Abb. ostale i gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 112 (9114)

TRST, sobota, 17. maja 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljami, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

V SENATU RAZPRAVA O ZAKONU O JAVNEM REDU

ŠTIRI VLADNE STRANKE IŠČEJO SPORAZUM ZA ODOBRITEV ZAKONA

Sestanek pri predsedniku vlade Moru za odobritev nekaterih popravkov, ki jih predlagajo socialistični senatorji

RIM, 16. — V senatu teče razprava o zakonu o javnem redu. Zakon je bil v zbornici obdelan z glasovi strank vladne večine, mislovec in liberalcev. Samo komunisti so tedaj glasovali proti. V senatu pa so poleg komunistov predložili veliko število popravkov k zakonskemu osnutku tudi socialisti, ki menijo, da nekatere člene ni mogoče odobriti v vsebini, kot so bili odobreni v zbornici. Zato se je tudi razprava precej zavlekla, obenem pa je postavila vlado in stranke vladne večine v težave. Če bo senat sprejel samo en popravek, bo moral zakon romati ponovno v zbornico.

O tej možnosti so razpravljali danes pri predsedniku vlade Moru načelniki senatnih skupin štirih vladnih strank skupno z notranjim in pravosodnim ministrom. Moru je s svojo znano politiko skušal uglasiti spore, ki so nastali predvsem med socialisti in ostalimi tremi strankami. Čeprav so se ne več, kaj so se dogovorili, je vendar pričakovati, da bodo demokratični, socialdemokrati in republikanci pristali na nekatere socialistične popravke členov 1 in 3.

Prav zaradi tega so v senatu odložili razpravo teh dveh členov in nadaljevali z obravnavo ostalih. Menijo, da se bodo dogovorili, da bo do takoj po izglasovanju zakona v senatu začeli razpravo o zakonu v poslanski zbornici in ga odobrili v

Delovanje lažnih »rdečih brigad« zločinsko početje proti demokraciji

MILAN, 16. — Včerajšnji napad na načelnika demokratske skupine v milanskem občinskem svetu odv. De Carolisa je imel velik odmev in naprednih in demokratskih strankah, ki vidijo v zaostrovanju napadov samozvanih »rdečih brigad« delovanje nevarnih kriminalcev v službi političnih krogov, ki bi hoteli zaostri napetost v državi pred zbiranjem in upravnimi volitvami. Med tem ko se odločilo oboje, so zločinci, ki se obnemajo tujotvornosti, da delovanje tistih, ki se podpisujejo za »rdeče brigadiste« zločinsko početje proti demokraciji in proti antifašističnemu gibanju.

Res ni razumljivo, kako policija ne more priti na sled tem zločinskim bandam, ki izredno samozvesto in gotovostno izvajajo svoje napade, kot je izjavil sam odv. De Carolis.

Član osrednjega vodstva KPI Pajetta je danes v Turinu dejal, da je treba zahtevati, da se napravi konec tem zločinom, da pa je treba tudi izraziti največjo obsodbo proti tistim, ki se niso odkrili storilcev pokola v Bresciji in na vlogu »Italcu«, ki niso zanimali za Tujtja, ki niso dovolili, da je ubežal iz zaporov voditelj takih imenovanih »rdečih brigad«, kot da bi ga potrebovali za pripravo in vodenje volilne kampanje.

Tudi namestnik tajnika PSI Craxi je danes govoril o teh dogodkih in ugotovil, da je bilo pričakovati, da bo kdaj srožil nasilno volilno kampanjo, da se zaostrovanje v državi. S tem je povezal včerajšnji napad na demokratskega De Carolisa v Milanu in dejal, da je to dejanje precej podobno ugrabitvi demokratskega voditelja v Berlinu med tamkajšnjo volilno kampanjo. Craxi je še dejal, da je napad na De Carolisa, ki se je na srečo končal brez hudih posledic, dejanje lažnih revolucionarjev in profesionalnih provokatorjev.

Zakon o povišanju pokojnin v zbornici

RIM, 16. — Minister za delo Toros je danes končno predložil poslanski zbornici v odobritev zakonski osnutek o povišanju minimalnih pokojnin za 13.000 lir mesečno in o povišanju pokojnin z dinamičnim plač. Po nedavni odobritvi vlade tega zakonskega osnutka so upokojenci pričakovali, da bodo dobili povišanje v najkrajšem času. Zdi pa se, da parlament ne bo uveljavil v prihodnjih dneh odobriti zakona, ker se sedaj ukvarja z zakonom o javnem redu, kmalu nato pa bo šel na politične zaradi deželnih in upravnih volitev.

Stavka državnih uslužbencev

RIM, 16. — Danes se je zaključila dvodnevna stavka državnih uslužbencev, razen šolnikov in železničarjev. Ker so stavkali oba dneva tudi gasilci vsak dan do 14.40, je bil v obeh dneh ves letalski promet do 14.40 ustavljen. Državni uslužbenci napovedujejo še en dan splošne stavke 20. maja. Nadaljuje pa se stavka uslužbencev vseh finančnih uradov. Medtem pa so sindikati carskih uslužbencev sporočili, da bodo ponovno stavkali štiri dni, in sicer 19., 20., 21. in 22. maja.

Avstrijska izjava o obtožbah jugoslovanske vlade

DUNAJ, 16. — Avstrijski zunanji minister Erich Bielka-Karltru je danes obrazložil v parlamentu vsebino izjave, ki jo je avstrijska vlada poslala jugoslovanskemu veleposlaniku in vsem tujim diplomatskim predstavništvom na Dunaju. Izjava avstrijske vlade »odločno« zavrača trditve beograjske vlade, ki je nedavno ostro obsodila avstrijsko politiko nasilne asimilacije slovenske manjšine na Koroškem in hrvaške manjšine na Gradiščanskem, kar je v odkritem nasprotju z obveznostmi, ki jih ima avstrijska vlada na osnovi člena 7 državne pogodbe. Avstrijska vlada v svoji izjavi označuje te jugoslovanske obtožbe za »čaljive« in pravi, da je v zadnjih mesecih jugoslovansko obnašanje do Avstrije presenetljivo.

POLICIJA JE SKUŠALA RAZGNATI MNOŽICO BREZPOSELNIH

Še ena smrtna žrtev v Neaplju pod kolesi policijskega džipa

Neznanec, ki ga je povozil policijski avto, je šel mimo po golem naključju - Solzilna bomba povzročila požar v trgovini z oblačili - Še vedno napetost v Neaplju

NEAPELJ, 15. — Poseg policije proti demonstrantom, ki so protestirali proti brežposelnosti neapeljske občinske uprave do vprašanja brezposelnosti, je ponovno terjal človeško življenje. Pod kolesi policijskega vozila je našel strašno smrt dolegle, ki je neznano moški, ki je čisto po naključju šel po pločniku, ko so pridrveli z visoko hitrostjo policijski džipi. Eden od teh je zavozil na pločnik in mu tako rekoč zmečkal lobanjo. Moški je nekaj ur kasneje v neapeljski bolnišnici podlegel poškodbam. Po nekaterih pričevanjih kaže, da je ranjenec ležal na pločniku skoraj pol ure, preden je uspelo nekaterim demonstrantom prebrskati ga v bolnišnico, kjer so mu ugotovili zlom lobanje. Poleg te smrtno žrtve je bilo tudi približno dvajset ranjenih med demonstranti, nekaj pa tudi med policijo.

V zvezi s tragičnim dogodkom je neapeljska kvestura objavila sporočilo, v katerem pravi, da so avti, da bi razgnali množico demonstrantov uprizarili svoj dobro znani »smrtni ples«. Dva džipa sta drvela drug za drugim po Ulici S. Angelo dei Lombardi, ko je s prvega padel policijski agent. Drugi avto naj bi postal tarča kamnov, od katerih je eden zadell voznika v glavo. Sledeči je zgubil zavest ter baje po naključju zavozil na pločnik, kjer je povozil omenjenega moža. Vso zadevo bo treba vsakogar se preiskati, pri vsem tem pa je treba ugotoviti, da vse preveč pogosto prihaja do smrtnih žrtev med posegi policijskih in karabinjerskih avtov. Poleg tega imajo policijski agenti pri takih demonstracijah čelade, okna na avtih pa so ponavadi zamrežena in je torej težko, da bi ulegli kamen proreti v notranjost.

Vse se je začelo, ko je dvesto demonstrantov zasedlo sedež anarofškega urada in občinske prostore, da bi protestirali zaradi pomankanja občutljivosti neapeljskih demokratičnih občinskih oblasti do vprašanja brezposelnosti. Na ukaz dežurnega namestnika državnega pravdnika, ki se je menda bal, da ne bi demonstranti uničili ali poškodovali volilnih seznamov, je policija vršla v poslopje in z ostrim nastopom pregnala demonstrante, ki so do tega trenutka svoj protest izrazili zelo omikano in umirjeno. Pred poslopjem je prišlo do drugih spopadov, med katerimi je policija izstrelila več solzilnih bomb, od katerih je ena padla v trgovino z oblačili in zanjela pužar, ki so ga morali pogosti gasilci.

Vest o smrti neznanca je v Neaplju takoj mučno odjeknila. V bližini občinske palače je položaj še vedno izredno napet. Preiskavo o dogodkih vodi namestnik državnega pravdnika Morelli, ki je že zaslišal nekaj agentov, med katerimi je tudi tisti, ki je povzročil smrt neznanca. Džip pripada četrtemu oddelku »ceclere«.

POSLEDICE AMERIŠKEGA POSEGA ZA OSVOBODITEV LADJE «MAYAGUEZ»

Tajska odpoklicala svojega veleposlanika v Washingtonu

Gre za protest proti ameriški vladi, ki se je, kljub prepovedi Tajske, poslužila oporišča Utapao za napad proti kamboškemu ozemlju

BANGKOK, 16. — Tajska vlada je v znamenje protesta proti ameriški napadu na kamboško ozemlje, pri čemer so helikopterji ZDA, ki so prevajali marine, odleteli z oporišča Utapao v Tajski, sklenila odpoklicati svojega veleposlanika v Washingtonu. Tajski premier Kukrit Pramoč je namreč prepovedal Američanom rabiti oporišča Utapao za vojaške posege proti drugim državam. Predsednik Ford je z aroganco, ki je lastna Američanom, tajsko prepoved popolnoma spregledal. Preden bo odšel iz Washingtona bo tajski veleposlanik izročil ameriški vladi noto, v kateri izrazi Bangkok svoje ogorčenje nad ameriškim početjem.

Kamboški minister za informacije je mečem poročal, kako so potekali dogodki. Kamboška vlada je 20 minut pred začetkom ameriškega napada obvestila Washington, da je pripravljen izročiti posadko in ladjo, ker ni njen namen povzročiti nove krize na tem delu sveta. Američani se za kamboško sporočilo niso zanimali, hoteli so dokazati svojo vojaško moč ter, poleg tega, da so izkrcali svoje marine na otoku, kjer je bila zasidrana ladja, tudi napadli vrsto objektov na kopnem. Med drugim so uničili na tleh nekaj letal ter skoraj popolnoma razdelali distilnolno bencina v Sihanukvilu, kar je terjalo večje število človeških žrtev. Tajski premier je vsakeur izključil, da bi pomenil odpoklice veleposlanika iz Washingtona prekinitev diplomatskih odnosov z ZDA.

V zvezi z ameriškim napadom je začela revolucionarna vlada Južnega Vietnam objavljati izjavo, v kateri ostro protestira proti ameriški posegu ter pravi, da pomeni ta napad grožnjo za mir na azijskem Jugozhodu. Gre za predrzno provokacijo, ki jo vsa svetovna javnost obsoja, pravi ZVR in ki bi utegnla ponovno spraviti v nevarnost mir, ki so ga po tolikih letih spet dosegli na tem delu sveta.

(Na telefot ANSA: marinci se po napadu na kamboški otok, vračajo na helikopterje.)

ŽENEVA, 16. — Dr. Mahler, generalni ravnatelj mednarodne zdravstvene organizacije (OMS), je izjavil, da se je zelo razmahnilo prepuščanje s človeško krvjo, ki prihaja iz revnih držav ter je namestila bogatim.

V dokumentu, ki ga je predložil skupščini organizacije, Mahler pravi, da se je to prepuščanje začelo že pred 20 leti ter je šlo iz Srednje in Južne Amerike v smeri bogatih držav. Sedaj pa se je razširilo tudi v Azijo in Afriko. Po Mahlerjevih podatkih plačujejo trgovci liter krvi od 2 do 4 dolarjev, medtem ko gre njena cena na trgu od 20 do 40 dolarjev.

ZARADI NARASLE REKE SE JE BRZEC IZTIRIL

Večje število smrtnih žrtev v železniški nesreči v Srbiji

Po prvih ugotovitvah je bilo 12 potnikov mrtvih, 42 pa hudo ranjenih - Takojšnji poseg reševalnih skupin - Promet ho redno stekel še danes

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 16. — Včeraj pozno ob 23.30 se je na železniški progi pri kraju Mazaraca, 12 kilometrov od Vranja proti Nišu v Srbiji pripetila huda železniška nesreča, ki je po število potnikov in žrtev zahtevala 12 človeških življenj, medtem ko je bilo okrog 200 ljudi lažje in hujše ranjenih.

Uradnega sporočila o tej hudi železniški nesreči v popoldanskih urah še niso objavili, vendar je — kot poroča radio Beograd — mogoče z gotovostjo predpostaviti, da je vzrok za nesrečo vodna stihija. Narasla reka, ki teče s planine Besna Koba, je namreč spodkopala in odnesla del nasipa, tako da je v trenutku, ko je pripeljal ekspresni vlak Bitola - Zagreb, most pod težo lokomotive popustil. Lokomotiva je s šestimi vagoni iztirila, medtem ko je sedem vagonov z nepoškodovanimi potniki ostalo na progi. Reševalne ekipe so zelo hitro prispele na kraj nesreče, ki je sicer težko dostopen.

Direktor medicinskega centra v Vranju dr. Jovan Antić je za radio

ČESTITALI SO NAM

Ob 30-letnici izhajanja Primorskega dnevnika smo prejeli številne čestitke častniških združenj iz Italije in Jugoslavije, uredništev številnih dnevnikov, predstavnikov izvoljenih upravnih teles, slovenskih ustanov, združenj in društev ter zasebnikov. Vsem pristrčna hvala.

DRAGI PRIMORSKI!

Trideset let svojega izhajanja je bogat zaklad za Slovence, ki smo na svojih straneh imeli tolažbo, informatorja in usmerjevalca našega vsakdanjega in zgodovinskega dogajanja preteklih dob.

Ob izrazih našega iskrenega zadovoljstva in potrebe, da te lahko vsak dan prebiramo, ti zagotavljamo našo oporo, ker se zavedamo, da niso tvoje strani le tiskani papir. Postal si del nas Slovencev, naše narodne skupnosti, brez tvoje slovenske besede bi bili veliko prikrašani.

Želimo ti še naprej zvestih bralcev in čim manj materialnih skrbi za redno izhajanje.

DELOVNO KOLEKTIV SLOVENSKEGA DIJAŠKEGA DOMA
»SREČKO KOSOV« V TRSTU IN DOMSKA SKUPNOST
GOJENCEV DIJAŠKEGA DOMA

DRAGI TOVARIŠI!

Čestitam vam k jubileju, 30-letnici izhajanja Primorskega dnevnika, naslednika Partizanskega dnevnika, ki je bil med NOB glasnik hoten primorskega ljudstva.

Prepričan sem, da bo »Primorski«, ob nadaljnjem požrtvovalnem delu kolektiva in sodelavcev, tudi v prihodnje dal svoj dragocen delež za uveljavitev pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, za razumevanje in sodelovanje demokratičnih in naprednih sil slovenskega in italijanskega ljudstva ter za razvoj dobrososedskega sodelovanja.

SEKRETAR KOMISIJE ZA MEDNARODNE
ODNOSE SKUPŠČINE SRS
DRAGO MIROŠIČ

UREDNIŠTVO PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Ob vašem jubileju, 30-letnici neprekinjenega izhajanja Primorskega dnevnika, izrekam iskrene čestitke uredništvu in delovnemu kolektivu v imenu občinskega odbora in svojem osebnem. V vseh povojnih letih ste ostali zvesti načelom in idealom vašega predhodnika Partizanskega dnevnika. Želim vam, da bi še naprej uspešno podpirali boj naše narodnostne skupnosti za doseg enakopravnosti ter za naprednejše odnose v družbi.

OBČINSKI OBOR OBČINE ZGONIK
ŽUPAN JOSIP GUŠTIN

UREDNIKOM PRIMORSKEGA DNEVNIKA!

Ob tridesetletnici izhajanja sprejmite naše pristrčne čestitke. Ob tem visokem in častiljivem jubileju vam želimo, da bi še z večjim uspehom dalje opravljali svojo pomembno vlogo in svoje poslanstvo med slovensko narodno skupnostjo v Italiji ter tako prispevali svoj neprecenljiv delež v boju za njen obstoj in vsestranski razvoj. Pošiljamo vam tovariške pozdrave.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
NOVEGA LISTA

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO!

V imenu Pokrajinskega združenja rejcev in svojem osebnem vam izražam ob 30-letnici nepretrganega izhajanja vašega dnevnika iskrene čestitke in želje, da bi se ta dolga življenjska pot, ki se je začela v času zmagovitega narodnoosvobodilnega boja, še dolgo nadaljevala. Istotako se vam zahvaljujem za važno in nenadomestljivo vlogo, ki jo že tri desetletja izvršujete kot dosledni borci za narodnostne pravice naše zamejske skupnosti in nasploh za pravice delovnih ljudi. Ne morem ob tej priložnosti tudi mimo tistega, kar je vaš dnevnik storil za našega kmeta, zlasti pa še za tukajšnje živinorejce, ki se že dolga leta borijo za svoje pravice in katerim je bil Primorski dnevnik vselej ob strani. Za vse, kar ste in boste storili v obrambo naših pravic, še enkrat najlepša hvala.

IVAN MIRKO KRIŽMANČIČ

REDAKCIJI PRIMORSKEGA DNEVNIKA!

Ob trideseti oziroma dvaintrideseti obletnici vašega borbenega delovanja v obrambi narodnostnih pravic Slovencev v Italiji, kakor tudi interesov delovnega ljudstva, vam čestitam k jubileju in želimo novih uspehov.

DRUŠTVO NOVINARJEV HRVATSKE

KOLEKTIVU PRIMORSKEGA DNEVNIKA!

K vašemu jubileju, ki je hkrati jubilej nas vseh in ki pomeni tri desetletja naporov za rast in razvoj slovenske narodnostne skupnosti in za demokratični razvoj družbe v kateri živimo, vam iskreno čestitam. Primorski dnevnik je v vseh teh letih kot edini dnevnik Slovencev v Italiji ne le vestno spremljal naš življenjski utrip, temveč je bil tudi glasnik težnj in zahtev naše narodnostne skupnosti, kljub težavam in oviram. Zato čestitam kolektivu in vsem, ki so s požrtvovalnim delom prispevali k temu, da lahko danes s ponosom počinamo ta lepi jubilej.

ZA SLOVENSKI RAZISKOVALNI INŠTITUT
PREDSEDNIK ALJOŠA VOLČIČ

DRAGI TOVARIŠI!

Prejmite iskrene čestitke ob 30-letnici Primorskega dnevnika z željo, da bi se še naprej z zavzetostjo borili za napredek, enakopravnost in mir, za popolno uresničitev idealov NOB, za izpolnitev ustavnih in ostalih določil v korist slovenske narodne skupnosti, za spoštovanje pravic in vsestranski razvoj za resnično demokracijo in sožitje med narodi.

Za vse dosedanje veliko in požrtvovalno delo, najlepša hvala!

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV NOV — ARMIDO UKMAR

PRIMORSKEMU DNEVNIKU!

Pošiljam vam tople čestitke za tridesetletnico nepretrganega izhajanja. Iskreno se vam zahvaljujem zlasti za stalno in zvesto obveščanje javnosti o delovanju naše občinske uprave. Želim vam še nadaljnjih uspehov pri vašem dragocenem delu.

ŽUPAN DRAGO LEGIŠA — NABREŽINA

UREDNIŠTVO PRIMORSKEGA DNEVNIKA!

Ob 30. obletnici izhajanja lista Primorski dnevnik vam iskreno čestitam in želijo še nadaljnjih uspehov pri širjenju slovenske besede in napredne misli med Slovenci v Italiji

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE OBČINE NOVA GORICA

VSEM KOLEGOM V UREDNIŠTVO

Želim ob tej pomembni obletnici dosti osebnih sreč in delovnih uspehov, »Primorskemu dnevniku« pa, da bi nadaljeval po poti, ki si jo je začrtal pred tolikimi leti

NEVA LUKEŠ

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO!

Slovensko planinsko društvo v Trstu se pridružuje slavljenju 30-letnice izhajanja Primorskega dnevnika in želi, da bi tudi v bodoče uspešno delovali kot doslej,

ODBOR

DRAGI KOLEGI!

Ob 30-letnici izhajanja Primorskega dnevnika vam uredništvo Primorskih novic čestita in želi še veliko uspehov pri vašem izjemnem delu v informiranju naše manjšine in v prizadevanjih za uveljavitev njenih pravic.

UREDNIŠTVO PRIMORSKIH NOVIC

DRAGI KOLEGI!

Ob vašem 30-letnem jubileju vam iskreno čestitam in želim nadaljnjih uspehov.

DRAGAN FLISAR — GLAVNI UREDNIK VECERA, MARIBOR

Ostale čestitke bomo objavili v prihodnji številki

TRŽAŠKI DNEVNIK

KPI JE VČERAJ PRIČELA VOLILNO KAMPANJO

Boldrini o nujnosti stvarne politične volje za boj proti fašizmu in zločinom

Rinaldi obrazložil krajevni politični program KD - Volilni program PRI

Komunisti so začeli svojo volilno kampanjo na Goldonijemem trgu, kjer je zbrani množici spregovoril predsednik ANPI poslanec Arrigo Boldrini. Uvodoma je tajnik tržaške federacije Rossetti poudaril, da si KPI želi mirne in trezne volilne kampanje, brez provokacij in prepričev, ker je to pogoj za to, da lahko ljudstvo objektivno presoja o dejavnosti levicarskih uprav in nerešenih problemih, za katere nosi krivdo KD.

To misel je nato razvil kandidat za pokrajni prof. Boris Iskra, ki je dejal, da je enotna manifestacija pred enim tednom uspešna, kljub mislovski provokaciji in polovičarstvu oblasti, ki zborovanja niso hoteli prepovedati. KD govori o 30 letih svobode, toda za Slovence je to tri desetletja neizpolnjenih obljub in tridnih bojov za svoje pravice. Zadnji primer, ko je KPI zahtevala uveljavitev dvojezičnosti v občini in pokrajini, dokazuje, kako tudi je KD ustavi duh o priznanju manjšinskih pravic. Tam, kjer je levica na oblasti, v okoljskih občinah, so Slovincem zagotovljeni vsi pogoji za razvoj, medtem ko se nasprotno dogaja, kjer vedri KD v okviru leve sredine. Na koncu je Iskra poudaril pomen predloga o zgodovinskem kompromisu, ki naj se uresničuje v dejavnih in ob stvarnem reševanju odprtih vprašanj. Med temi je, za nas, prvi pogoj demokracija in torej celovita zaščita slovenske manjšine.

Boldrini je nato analiziral položaj v državi, kjer skuša Fanfani potisniti politično os na desno in se pri tem poslužuje vseh zvezah in pritiskov. Zato komunisti govorijo ljudstvu o propagandističnih potezih, kot je bil Fanfanijev predlog o odpravi združevanja družinskih dohodkov. KD ima večino in bi ta predlog lahko uresničila, kot je zahtevala levica, vendar tega ni storila, ker je predlog zgolj propagandistične narave. Glede zakona o javnem redu, pa je Boldrini poudaril, da v Italiji tak zakon ni potreben. Nasprotno pa bi morala obstajati stvarna politična volja za boj proti fašizmu in zločinom. Toda v Italiji delujejo kar tri policije, od katerih se komaj 16 odstotkov posveča boju proti zločinom, ostali pa se ukvarjajo z drugimi zadevami. Desnica se je vrnila v te organe, kot dokazuje primer SID in črni mrež.

Dokaz slabe volje policijskih organov, ki jih še vedno, vso povojno obdobje, vodi iz notranjega ministrstva KD, pa je dejstvo, da se pred vsakimi volitvami pojavljajo provokatorski zločinci, ki si nadevajo i-

UMRL' JE DR. BORIS PUC

V Ljubljani je v četrtek po krajši neozdravljivi bolezni, le tri dni po bratovi smrti, umrl znani odvetnik dr. Boris Puc. Pokojnik je bil kot goriski rojak, kot borce NOB na Primorskem in kot politični delavec v prvih povojnih letih v Trstu, dobro znan po vsej Primorski in zato je njegova mnoga prerana smrt boleče odjeknila tudi med nami.

Boris Puc se je rodil 15. maja 1907 v Gorici v družini takratnega odvetniškega koncipienta in narodnega javnega delavca dr. Dinka Puca in Olge Drašček iz znane goriske družine, ki je imela na Kurnu veliko pekarno. Z družino se je takoj po prvi svetovni vojni preselil v Ljubljano, kjer je končal pravne študije, medtem ko je njegov oče nadaljeval svoje politično delovanje in je bil med drugim tudi dolgo leta ljubljanski župan.

V času druge svetovne vojne se je vsa družina vključila v delovanje Osvobodilne fronte, zaradi česar so okupatorji njegovega očeta dr. Dinka odpravili v nacistično taborišča, kjer sta ga pomanjkanje in nasilje strla. Boris se je po kapitulaciji Italije iz dotadanega ilegale v Ljubljani odpravil v partizane. Kmalu je bil poslan na Primorsko, kjer je pri štahu 9. korpusa vodil sodni oddelek, ko pa so se formirale ljudske sode, je postal prvi predsednik Višjega ljudskega sodišča pri Pokrajinskem narodnoosvobodilnem svetu. Bil je tudi član centralne komisije za ugotavljanje vojnih zločinov med borbo kot poverjenik za Primorsko in se odlikoval pri aktivnem evidentiranju okupatorjevih zločinov.

V svojstvu predsednika Višjega ljudskega sodišča pri PNOO je prišel ob osvoboditvi v Trst, kmalu pa je bil izvoljen za člana novega PNOO ter čez nekaj časa za njegovega tajnika, kar je ostal do razpusta PNOO. V tej funkciji je nasledil dr. Bogdana Breclja in Draga Benčiča. V Trstu je bil poleg drugega tudi ustanovni član Založništva Primorski dnevnik od 1.9.1945. do 4. 12. 1946 pa tudi soadministator našega dnevnika.

Po vrnitvi v Ljubljano je začel delati na področju znanja trgovine in je nekaj časa vodil ta resor pri slovenski vladi. Potem je kot gospodarski izvedenec šel za nekaj let v diplomacijo. Bil je gospodarski svetnik jugoslovanskih ambasad na Nizozemskem in v Turčiji. Po vrnitvi v Beograd in v Ljubljano se je vrnil k svojemu odvetočnemu poklicu in ustanovil prvo Delovno skupnost odvetnikov v Ljubljani. Odvetniški posel, zlasti kot specialist za gospodarske zadeve, je z velikim uspehom priznalo sposobnost opravljal skoraj do svoje smrti.

Pokojni Boris Puc je bil človek izredne komunikativnosti in človeške topline. V mladosti navdušen sport-

mena »rdečih brigad« in podobno. Take zločince bi morali pozapreti, a jih nočejo izslediti. V resnici pa služijo desnici in izjavajo delavsko gibanje, ki ima na srečo močne živce.

V četrtek je bil v palači Diana sestanek vseh voditeljev in kandidatov KD, na katerem je pokrajinski tajnik Rinaldi govoril o volilni kampanji in programu krajevne krščanske demokracije. Rinaldi je dejal, da zahteva KD potrditev svoje politike »zagotovljenega naprednega demokratičnega razvoja, širokega ljudskega odprtja in evropskega o vrednotenja« in nadaljeval, da tokratne volitve niso običajne temveč, da gre za »jamstvo dosejanega raz-

voja« od vojne dalje. Rinaldi je mnenja, da je KD pravilno odločila in da so »izven diskusije omikano sožitje znotraj države ter pozitivno gibanje«.

(Nadaljevanje na 8. strani)

ZBOROVANJA KPI

Današnja volilna zborovanja KPI: ob 19. uri bo na vrtu krožka »Zvezda« govoril sen. Sema; ob 20. uri bodo v dvorani društva »1. Gruden« v Nabrežini predstavili kandidate in obrazložili volilni program; ob 16. uri v Ljudskem domu v Naselju S. Sergio govori Sergio Perini, prisotni bodo kandidati okrožij in zaključil bo Mario Colli.

NA SESTANKU S PREDSEDNIKOM PITTONIEM

Predstavniki izseljenskih društev za nove posege v korist kategorije

Izseljenci in sindikati sestavili enoten dokument

Deželni organi so včeraj na dveh ločenih sestankih obravnavali vprašanja izseljenstva v Furlaniji - Julijski krajini: predsednik deželnega sveta A. Pittoni se je srečal s predstavniki izseljenskih združenj, deželni svetovalski skupin in deželni skupščini pa s sindikalnimi zastopniki izseljencev.

Srečanja s predsednikom Pittonijem so se udeležili tajnik Eraple - Acli Dassi, tajnik organizacije slovenskih izseljencev A. Kont, zastopnik Ente Friuli nel Mondo Talotti, predsednik in tajnik Alef Fabris in Graziutti, medtem ko je deželno sindikalno zvezo CGIL, CISL in UIL zastopal Battellini.

Na obeh srečanjih so obravnavali dokument, ki so ga predložile Alef, Eraple - Acli in združenje slovenskih izseljencev, Ente Friuli nel Mondo in deželna sindikalna zveza. Dokument poudarja izjemno težavnost položaja deželnih izseljencev in poziva deželne organe, naj prevzamejo vrsto ukrepov v korist izseljencem, ki se zaradi gospodarske krize v tuji ni vračajo v stari kraj, naj poskrbijo za to, da se bodo izseljenci lahko udeležili volitev 15. junija in naj uvedejo vrsto izboljšav v bese-dilo deželnega zakona št. 24 iz leta 1974 (o sestavi, nalogah in pri-

stojnostih izseljenske konzulte). Hkrati s tem se v dokumentu poudarja nujnost novega pritiske delne uprave na osrednje organe v Rimu: ti naj bi km prej ukrepali v smislu zahtev, ki so jih izseljenci navedli na vsedravnih konferenci o izseljencih.

Predsednik Pittoni je predstavnikom izseljencev in sindikalnih organizacij zagotovil, da se bo zavzel za rešitev teh vprašanj in je v tej zvezi poudaril, da bo deželni svet prihodnji teden sklepal tudi o novih posegih v korist izseljencem in njihovim družinam. Za posamezne svetovalske skupine so se pogovorili udeležili svetovalci Vitale (PSDD), Ermanno (PSD), Colli (KPI), Štoka (SS), Pupini D'Agaro (MF), Rigutto (KD) in Magrini (KPI).

SINOČI V PD «I. CANKAR»

Lepa proslava 30-letnice osvoboditve

PD »Ivan Cankar« je sinoči pripravilo za svoje člane in prijatelje, ki so do kraja napolnili društveno dvorano v UL Montecchi pri Sv. Jakobu, lep in priščen večer ob tridesetletnici osvoboditve. Bil je to lep in doživljaj večer iz dveh razlogov: prvič, ker je partizanska pesem v izvedbi dolinskega pevkega zbora »Valentin Vodnik« res ogrela poslušalce, drugič pa, ker je bila društvena dvorana spet tako polna, kot že dolgo ne.

Vrmino se k sinočnjemu večeru. Po pozdravnem nagovoru predsednika društva Maria Magajne, je nekaj priložnostnih besed spregovoril pesnik

Prosvetno društvo »Ivan Grbec« v Skednju priredi 1. in 2. junija dvodnevni izlet v Celovec. Vpisovanje vsak dan od 17. do 19. ure v društvenih prostorih. Prosimo, da pohitite z vpisovanjem.

PROTEST PROTI ODBORNIKU BARTOLIJU

Radikalci simbolično zasedli občinsko palačo

Povod je bila prepoved zbiranja podpisov za referendum o splavu na Borznem trgu

Skupina mladih radikalcev, predstavniki odbora za referendum o splavu in protinasilnega ter feminističnega gibanja, je včeraj popoldne za nekaj ur simbolično zasedla tržaško občinsko palačo. Povod temu je bila prepoved zbiranja podpisov v korist referenduma na Borznem trgu: nekaj mladih je popoldne zbiralo na trgu podpise, kar sta jim dva mestna redarja prepovedala, češ da na ulici ni dovoljeno.

Kot je znano je potrebno za referendum vsaj 500 tisoč overjenih podpisov, ki jih zbirajo po vsej Italiji. Med večjimi mesti je Trst med zadnjimi, kar se tiče števila zbranih podpisov. Medtem ko povsod drugod podpisujejo tudi na ulici, kar je seveda lažje in manj zamudno kot na občini, na sodišču ali pri notarju, tega v našem mestu ne dovoljujejo.

Skupina, ki je kot rečeno simbolično in brez vsakega nereda zasedla občinsko palačo, je včeraj objavila poročilo o zahtevu, da naj demokratijski občinski odborniki (v prvi vrsti Rino Bartoli) ne ovirajo več svobodnega izražanja misli in uporabe javnega prostora za to, da naj ne prepovedujejo več propagande za referendum o splavu (pred dnevi so mestni redarji ustavili avtomobil z zvočnikom, ki je vabil k podpisovanju) in da naj torej ne kršijo več zakona in ustave.

Naznanje so mladi, ko so zapustili občinsko palačo, poudarili, da bodo kljub oviranju odbornika Bartolija še danes nadaljevali s propagando za zbiranje podpisov za referendum o splavu.

● Sekcija KPI ob Sv. Jakobu, Poncane in Magdalene prirejajo drevi

Misovska lista

v nabrežinski občini

Včeraj so misovci vložili v devinsko-nabrežinski občinski kandidatski list, ki ji načeluje poslanec de Vitovich. Na listi so trije domačini 15. Tržačanov in en iz Tržiča. To je tretja kandidatska lista devinsko-nabrežinske občine, saj je bila prva predložena lista KPI, druga Slovenske skupnosti. V prihodnjih dneh se bodo tem listam pridružile kandidatske liste PSI, PSDI, PRI, PLI in KD. Misovci imajo zelo veliko možnost, da izvolijo svojega predstavnika, saj so na deželnih volitvah v devinsko-nabrežinski občini prejeli 317 glasov.

● V zvezi s stavko osebja državnih finančnih uradov je ministrstvo za finance odločilo rok za vlaganje prijav, ki se nanašajo na dohodke juridičnih oseb (model 760). Novi rok - prejšnji je bil določen za 15. maj - bo zapadel 10 dni po objavi ustreznega ministrskega odloka in uradnem vestniku. Vzporedno s tem se odloga tudi rok za vplačilo davkov na osnovi omenjene prijave.

PROGRAM IZLETOV, ŠTIPENDIJ, SEMINARJEV IN DOBAV KNJIG

Izvedenci mešanega odbora so se dogovorili o izmenjavi v korist manjšinskega šolstva

Treba je obnoviti redno delo mešanega odbora, ki mora bedeti nad izvajanjem manjšinske zaščite

Včeraj so se v Trstu sestali strokovnjaki italijanske - jugoslovanske mešanega odbora, ki se ukvarja z izvajanjem londonskega sporazuma oziroma posebnega statuta v korist slovenske in italijanske manjšine. Strokovnjaki mešanega odbora so izpolnili program različnih pobud na šolskem področju, ki je bil načeloma dogovorjen že 1965. leta in ki se je do sedaj redno izvajal. Na včerajšnjem sestanku pa so se dogovorili o vrsti raznih konkretnih pobud.

Tako bodo v okviru tega dogovora odpotovali maturanti slovenskih višjih zavodov tudi letos na osemredni izlet po Jugoslaviji in si bodo med drugim ogledali Celje, Kum-

rovec, Jajce, Travnik, Mostar in Split ter se bodo ob Jadranu vrnili domov. Izlet bo trajal od 24. julija do 31. julija. Podobno pa bodo dijaki italijanskih višjih srednjih šol šli od 30. junija do 6. julija na izlet v Rim in v Firence.

Maturanti nižjih srednjih šol pa so prav sedaj na tridnevem izletu in so si ogledali Ljubljano ter njeno okolico, jutri bodo odšli na letališče Brnik, si ogledali nekdanje zapore v Begunjah, pokopališče talcev v Dragi, Prešernovo rojstno hišo v Vrbi, Bled, Vintgar in Kro-pod. Zadnji dan izleta »a bo posvečen Dolenjski, izviru Krke, ogledu gradu Turjak, Velikim Laščam in Cerkniškemu jezeru.

Izvedenci so se poleg tega dogovorili, da bodo priredili septembra seminar za učitelje in profesorje slovenskih šol na Otočcu, za italijanske šolnike pa bo podoben seminar v Catanzari. Razpisali so šest štipendij za enoletni dopolnilni študij na ljubljanski univerzi, oziroma za italijanske šolnike za študij na kateri koli italijanski univerzi.

Posebno pozornost so izvedenci posvetili šolskim in učnim knjigam, saj je znano pomanjkanje ustreznih in kvalitetnih šolskih knjig na slovenskih šolah. Obvezali so se, da bodo dobavili ustrezno število kvalitetnih učbenikov se zlasti za potrebe srednje šole. Poleg tega bodo dobavili moderne knjige za šolske in učiteljske knjižnice.

Na sestanku so bili prisotni italijanski del šolski školski Angioletti in odv. Gerin, za jugoslovanski del črtomir Kolenc, Branko Čop in Lucijan Benović. Prisotna sta bila tudi šolska svetovalca prof. Sivec in prof. Visintini.

Sestanek strokovnjakov mešanega odbora je vsekakor važna in zanimiva pobuda se zlasti v zvezi s številnimi in zanimivimi sklepi, ki so jih na včerajšnjem sestanku sprejeli in ki so vsekakor koristni za razvoj slovenske, oziroma italijanske, manjšinske šole.

Prav zato pa se ponovno v vedno večjo upravičenost zastavlja vprašanje, kdaj se bo sestel mešani odbor, katerega naloga je bedeti nad izvajanjem vseh določil londonskega memoranduma. Znano je, da je bil zadnji sestanek decembra 1973. leta in da se kasneje nista sestala niti predsednika, saj italijansko ministrstvo za zunanje zadeve od sedaj še ni imenovalo novega predsednika italijanskega dela mešanega odbora, odkar je bil dosežani predsednik imenovan za veleposlanika v Kairu. Vendar pa očitno ne gre za formalne zadeve, temveč za odnos

Sklep včerajšnjega zborovanja dijakov med protestno stavko

Slovenski dijaki bodo enotno počastili 30-letnico osvoboditve

Poziv demokratični javnosti, šolnikom in staršem, da se zavzamejo za demokratizacijo šole - Dijaki želijo večje zastopstvo v disciplinskih svetih

V okviru protestne stavke dijakov slovenskih višjih šolskih zavodov je bila včeraj v dvorani stadiona »I. maj« dijaška skupščina, po kateri so dijaški predstavniki sprejeli sklep, da bodo dijaki sami priredili skupno proslavo 30-letnice osvoboditve. Proslava bo prve dni junija. Program zanj bodo pripravili dijaki sami, prav tako se bodo v duhu strpnosti dogovorili o govornikih. Prav to poslednje vprašanje je bilo vzrok, da na znanstvenem liceju »F. Prešeren« doslej tega proslave ni bilo. Baje je vodstvo zavoda menilo, da proslave v obliki skupnega zborovanja zadnji mesec pouka ni mogoče prirediti in da namerava po lastni presoji organizirati predavanja in izbirni govorniki. To stališče so dijaki na včerajšnjem skupnem zborovanju odklonili in sprejeli že omenjeni sklep.

Za skupno proslavo nameravajo dijaki sestaviti poseben odbor, katerega skrb bi morala biti predvsem vnašanje protifašistične in narodnoobrambene vzgojne vloge v šolo in v tem smislu potrebna budnost. Dijaki želijo, da bi v tak protifašistični in narodnoobrambeni odbor pristopili tudi šolniki in »tarsi«.

Na skupščini so bili zbrani stajajočiji dijaki slovenskega liceja, Trgovskega tehničnega zavoda in skupina dijakov učiteljskega »Slomsk«. V daljšo razpravo so posegli dijaki Sergio Štoka, Licio Battolino, Valter Pertot, Barbara Lapornik, Tanja Rebul, Maria Breclj, Mauro Malan in drugi. V debato je posegel tudi kaznovani dijak Sergio Kukanja. Ob razpravi o kazenskem ukrepu proti Kukanji, so se dijaki opredelili za stališče, da razprave ne bodo omejevali na konkretni primer izključenega dijaka, pač pa so se poglabili v splošno problematiko demokratizacije odnosov na šoli. Prav zato so tudi sprejeli dokument, ki ga je predložila dijakinja Tanja Rebul. V njem je med drugim rečeno »da kljub krivdi dijaka Kukanje menimo, ta je kazen prehuda in da se je ob priliki njegove izključitve zaostroilo vprašanje disciplinskih ukrepov na šolah sploh«.

»To je bil povod«, pravi odobreni dokument, »da smo se soočili z globljo problematiko na novo izvoljenih organov, ki naj bi predstavljali korak k demokratizaciji šole in ki nam že danes razkrivajo občutno pomanjkljivosti«. Dijaki so v tem dokumentu izrazili mnenje, da je predstavnost dijakov v disciplinskih organu podrejenega značaja in da

mora ta organ pač biti »orodje starejših in marsikdaj nesprejemljivih zakonov ne glede na politično usmerjenost posameznih članov disciplinskega sveta«. Dijaki se končno obračajo »na vso demokratično javnost, na demokratične stranke, na šolske sindikate, na izvoljene šolske organe in na demokratične dijake, da bodo zastavili vse sile, da pride čimprej do večje demokratizacije šole, predvsem kar zadeva disciplinski svet«.

V tem smislu predlagajo dijaki večje zastopstvo dijakov v disciplinskem organu, javnost in dostopnost zapisnikov disciplinskega sveta in drugih organov, revizijo kazenskih ukrepov, ki naj sledijo novim odprtim kriterijem, večjo pristojnost novim organom, predvsem kar zadeva zavodski svet, zavzetost oblasti za problem šolske reforme na področju učnih programov.

Mnenje Sindikata slovenske šole

Odbor Sindikata slovenske šole je na svoji seji dne 16. maja razpravljal o bližnjem občnem zboru, ki bo v ponedeljek, 19. maja, v Mali dvorani Kulturnega doma. Na željo nekaterih članov je odbor razpravljal o položaju, ki je nastal na slovenskih srednjih šolah zaradi netočnega poročanja v časopisju o znanih dogodkih na znanstvenem liceju »F. Prešeren«.

Zaskrbljen zaradi takega stanja Sindikat slovenske šole vabi vse dijakke, stare, učenke, družbene in politične organizacije, ki jim je pri srcu obstoj in napredek slovenske šole, da v tem trenutku trezno in preudarno prispevajo k premošitvi nastalih težav in nesporazumov.

Poziv Sindikata slovenske šole, da se v tem trenutku trezno in preudarno prispeva k premošitvi nastalih težav in nesporazumov na znanstvenem liceju »Prešeren«, je zelo umesten in se ujema tudi z enako željo, ki jo so dijaki izrazili na svojem včerajšnjem zborovanju med protestno stavko. Oprekati moramo le trditvi, da je položaj na liceju nastal zaradi domnevnega netočnega poročanja v časopisju. Jasno je, da je položaj nastal zaradi dogodkov na zavodu. Poročanje v časopisju bo kvečjemu prispevalo k razčiščenju mnogih vprašanj.

«Naivec» Bijelić v Tržaški knjigarni

Trst je imel doslej v gosteh že veliko jugoslovanskih slikarjev - naivcev. Tokrat ima v gosteh jugoslovanskega naivca tudi Tržaška knjigarna v Ul. sv. Frančiška, kjer je včeraj proti večeru odprl razstavo svojih del zagrebški naivec Branko Bijelić, ki je razobesil na stene knjigarne kakih petnajst svojih olj, ki bodo ljubiteljem umetnosti na ogled mesec dni.

Branko Bijelić, ki je star nekaj nad trideset let, se je do pred kakimi desetimi leti ukvarjal s kiparstvom in je prav tako v stilu naive upodabljal v lesu. Nato je prešel k slikarstvu, v katerem se veliko laže izraža kot v kiparstvu, kar je tudi posev razumljivo, saj slikarstvo nudi veliko več možnosti.

Motivika zagrebškega naivca? Običajna motivika vseh slikarjev naivcev, posebno jugoslovanskih: podeželska idila sredi zime ali tudi sredi poletja, motivi iz vsakdanjega življenja na kmetih, lepe zasnežene pokrajine, majhne vasice ali pa tudi svet poln cvetja, samega cvetja, z veliko človeško podobo v sredini. Tehnika? Tipična tehnika naive, pa čeprav se pri zagrebškem naivcu opažajo tudi nekakšna protislovja. Barve so močne in žive, morda tudi premočne, kar pa je spet značilnost tovrstnega likovnega izražanja.

Otvoritev razstave zagrebškega slikarja - naivca je pritegnila precej ljudi, med katerimi je bil tudi jugoslovanski konzul v Trstu Stanko Kovačič. Na razstavi je bil tudi zagrebški likovnik.

TE DNI V RAČUNSKEM DVORU

Odobren deželni obračun za leto 1974

Računski dvor je te dni odobril obračun dežele Furlanije - Julijske krajine za poslovno leto 1974. Na seji, ki ji je prisostvoval tudi deželni odbornik za finance Coloni, je Računski dvor ugotovil pravilnost vseh postavk in obračuna v celoti. O obračunu se je že predhodno pozitivno izrekel deželni odbor, češ »da bo o njem sklepala se skupščina«. Obracun izkazuje 8 milijard 125 milijonov lir prebitka: od teh sredstev bo deželna uprava uporabila 5 milijard za izvedbo razvojnega načrta, ki je predviden za letošnje leto, preostale tri milijarde pa bodo odvleli v poseben sklad za sprotno porabo. V letu 1974 je priliv v deželne blagajne dosegel 83 milijard, izdatki pa so znašali skupno 92 milijard lir. Prebitke je nastal iz razpoložljivih pasivnih ostankov iz prejšnjih poslovnih let.

Izleti

SPDT priredi JUTRI, 18. MAJA, za otroke s Proseka in Kontovale izlet na Sv. Primož. Zbirališče ob 9. uri na Križadi. Voda izleta Alenka Starc.

SPDT vabi planince jutri, 18. t.m., na TRSTELJ, kjer bo proslava ob 25-letnici Planinskega društva Nova Gorica. Začetek ob 10. uri. Na sporedu kulturni program, nastop godbe na pihala, pevkega zbora in folklorne skupine.

SPDT organizira 1. in 2. junija avtobusni izlet na Poljuko iz ogledom krajev, kjer so se pred več kot 30 leti bile partizanske bitke. Podrobnejši program izleta bo javljen v prihodnjih dneh. Vpisovanje na vključno 28. t.m. pri ZSSD, Ulica Geppa 9.

PD »S. Škampa« pri Sv. Ivanu priredi 8. junija tega leta enodnevni izlet v Škofjo Loko in v Poljansko dolino z ogledom zanimivosti in Tavčereje rojstne hiše. Vpisovanje na sedežu društva na stadionu »Prvi maj« od ponedeljka, 19. maja, dalje, od 19.30 do 20.30 do zaključka vpisovanja.

Mali oglasi

RAZDIRANJE AVTOMOBILOV: prevzame stare avtomobile za razdiranje. Telefon: 812256.

PRODAM tovrni avto fiat 640 - Franc Udovc, Sentjakob - Nova hiša 61262 Dol pri Ljubljani.

MIGLIORE: dobava in polaganje moquette, plastike in parketov, struženje in lakiranje parketov ter razna popravila, ogled vzorcev v delavnici - Opčine, Proseka 41. Cene zmerne. Telefon: 21 29 70 in 77 49 42.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRZASKA KREDITNA BANKA S.P.A.

UKRADNI TECAJ BANKOV (EV Ameriški dolar 627,- Funt sterling 1448,- Švicarski frank 250,- Francoski frank 154,- Nemška marka 265,30 Avstrijski šiling 37,60 Dinar: debeli 37,25 drobni 37,50

MENJALNICA vseh tujih valut

Gledališča

SAG Slovensko amatersko gledališče v Trstu prireja prvo izredno gostovanje gledališke skupine »Centro italiano ricerche teatrali« iz Trsta, ki bo v ponedeljek, 19. maja, ob 20.30 v dvorani p.d. »I. Cankar«, UL Montecchi 6. Novoustanovljena gledališka skupina, s katero je SAG navezalo prve plodne stike, bo prvič v italijanski uprizorila farso v dveh delih angleškega dramatika Johna Oshorna KRI BAMBERGOVIH.

Ponovitev: v torek, 20. maja, ob 20.30 v isti dvorani.

Slovensko amatersko gledališče gostuje jutri, 18. maja, ob 18.30 v PD »Zvezda« v Podlonjerju s farso Daria Foja MARKOLFA.

VERDI Danes ob 18. uri drugi simfonični koncert pod vodstvom Alfreda Bonavenne. Tokrat bo nastopila kot solistka Anna Maria Cigoli, ki bo predvajala Beethovnov IV. koncert v G-duru za klavir in orkester.

POLITEAMA ROSSETTI

V torek, 20. maja, ob 21. uri bo pod okriljem zavarovalne družbe Lloyd Adriatico koncert Bossijevih skladb za orgle. Orglar Emilio Rusolini, komorni orkester »Ferruccio Busoni«. Vstopnina 1.000 lir. Člani Adriacuba in Lloydov lahko dvignijo vabila pri tajnistvu Adriacuba, UL Cassa di Risparmio 6. Rezervacije pri Osrednji blagajni, Pasaja Protti (tel. 36372 in 38547).

SOLA GLASBENE MATICE - TRST

11. zaključna akademija

SOLE GLASBENE MATICE

Nastopajo harmonikarji solisti in ansambli iz Trsta, Doline, Proseka in Nabrežine.

DANES, 17. MAJA, OB 20.30 V VELIKI DVORANI KULTURNEGA DOMA.

Prodaja in rezervacija vstopnic v pisarni Glasbene matice, tel. 418605, in eno uro pred pričetkom akademije pri blagajni Kulturnega doma.

P.D. VALENTIN VODNIK DOLINA

priredi v okviru 30-letnice osvoboditve fotografsko razstavo E. Selhausa na temo NOB ter razstavo knjig in plošč s partizansko tematiko.

Razstavi bosta odprti: DANES, 17. MAJA ob 18. do 23. ure JUTRI, 18. MAJA ob 10. do 16

POJAV PRAVZAPRAV NI SAMO NEMŠKI

PIRODNI PRIRASTEK VODI V SLEPO ULICO

Če se bo število prebivalstva Zahodne Nemčije krčilo, kot se krči sedaj bo leta 2020 Zah. Nemčija štela le 44 milijonov ljudi - Danes jih ima 62

Adolf Hitler je nekoč sanjal o stotomilijonskem nemškem cesarstvu, ki naj zavladava nad Evropo in nato nad vsem svetom. Kdor je kdajkoli prebiral njegov »Mein Kampf«, ve, kakšni so bili njegovi načrti. Ko je prišel Hitler na oblast, je svojega propagandnega ministra Goebbelsa še bolj nahuševal na to, da se je boril proti »skrajno nevarnemu« sistemom, »nega otroka«, sistemu, ki se je začel uveljavljati v tedanji Nemčiji. Po njegovem mnenju bi morala biti nemška družina številna. Hitler je namreč potreboval veliko »Nemcev, ko bomo gospodarili svetu«. Da so Nemci nekaj časa zvesto sledili svojemu firerju, je znano. Posledice tega je bila katastrofa druge svetovne vojne. Da pa so danes ti Hitlerjevi koncepti že zdavnaj mrtvi, prica pisanje muenchenskega lista »Sueddeutsche Zeitung«, iz katerega povzemamo naslednje:

Državni tajnik bavarske vlade Alfred Dieck je na neki konferenci v Regensburgu razburjen razvnelo vzkliknil: »Tlho gremo mimo nevarnega naglega upadanja števila prebivalstva. Nevarnost se stoji v tem, da naglo upada število rojstev. To vprašanje se sploh ne jemlje v poštev. Zvezna vlada v Bonn bi morala nevarnost dojeti in prevesti odgovornost za njene hude posledice.«

Tako je rekel državni tajnik bavarske vlade, kateremu verjetno še vedno brnijo po glavi Hitlerjevi koncepti o nemški vladajoči rasi, ki naj zavladava svetu, dejstva pa govore drugače:

Priradni prirastek se je v Zvezni republiki Nemčiji v zadnjih desetih letih zmanjšal na polovico. Pred desetimi leti so imeli milijonov rojstev, sedaj pa le pol milijona. To se pravi, da so Nemci prispeli že v isto »cono«, ko število smrti prekaša število rojstev. Ta »visek« smrti je lani dosegel še nevarno raven 100.000. In ta raven bi bila še dvakrat višja, če bi je ne »poravnala« številna rojstva otrok tujcev, ki so zaposleni v Zahodni Nemčiji.

Številni »prirastki« tujih delavcev v nobenem primeru ne bi mogli nadomestiti naglega upadanja rojstev zahodnonemškega in nemškega ljudstva nasploh, saj statistika beleži naslednje neizpodbitne dokaze: na tisoč prebivalcev, točneje na tisoč zahodnih Nemcev pride le deset rojstev. S tem zelo nizkim številom rojstev so zahodni Nemci prišli prav na zadnje mesto na svetu glede prirodnega prirastka. Koj za nimajo so vzhodni Nemci, kjer beležijo 10,6 rojstva na tisoč prebivalcev. V Franciji, ki tudi nima visokega prirodnega prirastka, pride 16,4 rojstva na tisoč prebivalcev, v Italiji imamo nekaj manj kot 17 rojstev, na Švedskem 18,5 odst. Če od tega odštejemo število smrti, preostane razmeroma malo novih državljanov in so vse te dežele, vključno Madžarsko, Češkoslovaško, Dansko in še nekatere visoko razvite dežele, na nekakšnem robu med naraščanjem in upadanjem števila prebivalstva. Vzhodna in Zahodna Nemčija pa sta že pod tem robom.

Zaradi zanimivosti bomo navedli še to, da se tema dvema državama oziroma da se tej naciji glede tega bližajo še Belgija, Avstrija in Velika Britanija, kjer je prav tako razmeroma majhna razlika med rojstvi in smrti in se število rojstev še vedno krči; prirodnemu pojavu, ki mu pravimo smrt, pa tudi v teh

visoko razvitih deželah ne bodo našli »zdravila«.

Kakor piše münchenski časopis, bi v Zvezni republiki Nemčiji morali imeti v vsakem zakonu v povprečju 2,2 otroka, sedaj pa znaša to povprečje le 1,7. Toda to je povprečje, kajti veliko je družin, tu di mest, kjer tega povprečja ne dosegajo. Prav Muenchen je znan po »primanjkljaju« v tem minimumu. Še več, po nekaterih podatkih, ki jih je zbral statistični urad v Wiesbadnu, se je povprečje zmanjšalo že na 1,5 otroka na družino v številnih družinah celo na celih področjih. In če se bo ta »redukcijska stopnja« nadaljevala, bo Zvezna republika Nemčija, ki šteje danes 62 milijonov prebivalcev, leta 2020 štela le 44 milijonov prebivalcev.

Ne bomo klicali na pomoč »ideologov« tako imenovane demografske eksplozije, ki več ali manj upravičeno govore o nevarnosti, ki da preti svetu zaradi naglega z nekontroliranega naraščanja prebivalstva, toda tolikšno upadanje števila ljudi v razviti deželi, kakršna je Zahodna Nemčija, prav tako vodi v slepo ulico. Zavedati se namreč moramo, da razvoj neke nacije potrebuje tudi določeno število u-

stvarjalnih ljudi. V zahodnonemškem in nemškem primeru nasploh pa ne moremo govoriti o razvoju, o napredku, če bodo držale številke, ki smo jih pravkar navedli. Računi zahodnonemških ekonomistov pravijo, da bo čez deset let v Zahodni Nemčiji za 2 milijona več delovnih mest kot jih je danes. En milijon delovnih mest bodo lahko zasedle tiste delovne moči Zahodne Nemčije, ki so trenutno brez dela, pa nadaljnji milijon novih delovnih mest pa bi morali najti milijon novih delovnih moči. Toda kje najti te nove delovne moči, če se število prebivalstva manjša.

Sociologi sicer govorijo o podaljšanju aktivni dobi človeka, toda to je vse premalo. Neka študija, ki so jo izvedli v Nuernbergu, govori, da bo leta 1985 v Zahodni Nemčiji najmanj 800.000 praznih delovnih mest, pet let pozneje pa bo po istih računih v Zahodni Nemčiji praznih že za poldrugi milijon delovnih mest. Če upoštevamo dejstva, da živi sedaj v Zahodni Nemčiji okoli tri milijone, po nekaterih računih celo štiri milijone tujih delavcev, kje najti nove nemške delovne sile za nove milijone delovnih mest, ki jih predvideva normalni razvoj visoko razvite dežele?

Bolnišnica »Pavla« sredi težko dostopnega gozda

Izlet v Idrijo z ogledom parti-zanske bolnišnice »Pavle« je bila ena izmed pobud, ki jih je Slovensko planinsko društvo Trst vključilo letos v svoj program za počitnice 30. obletnice osvoboditve izpod nacističnega. Izlet kratki bil z avtobusom, pač pa z osebnimi avtomobili in je bil nekakšna priprava za bodoči jesenski šolski izlet, ki bo dal naši mladini priložnost, da bolje spoz-

na zdravnikov do bolničarjev in strežnega osebja. Že sama postavitev barak v teh nedostopnih gozdnih strminah in to le s sredstvi, ki jih je nudil sam gozd, je bilo delo požrtvovalnih ljudi, rekli bi celo, da je to bilo delo silakov.

Udeleženci izleta smo imeli srečo, da sta nam bila za vodilca dva bivša borca, ki sta vso dobo NOB prebila na idrijskem območju in še predvsem pri bolnišnici »Pavli«. Zanimivo in hkrati ganljivo je bilo pripovedovanje Feliksa Kosmaka o konspiraciji, za katero so prenekrati domačini raje v mukah podlegli, kot da bi izdali bolnišnico in zaradi katere so morali s sitom posipati sneg po lastnih stopinjah, da bi se zabrisali sledovi v zimi, poleti pa malone presajati cvetje, koder je bila zemlja, steza potepana. Nadalje je pravil tudi o tem; kako so morali ranjence privezovati na nosila, da niso zdrknili v globino in kako so jih zavarovane z vrvmi spuščali v bunker, ki je bil urejen v prevrtni jami in ki je prišel v poštev, kadar se je bližala nevarnost.

Videli smo kamito mizo pri gozdni koči v Beli, na kateri so Nemci 27 ljudi dobesedno razkosali, tako da jih ni bilo mogoče več prepoznati. Ustavili smo se tudi pred spominsko ploščo, kjer je 1942. leta padel narodni heroj Janko Premrl - Vojko.

Lepote Divjega jezera, pri katerem smo se ob koncu izleta ustavili, številne nove gradnje v Idriji, vrvež veselih, brezskrbnih ljudi po njenih ulicah in še marsikaj, vse to nas je nekako prebudilo iz težkega občutka, ki je bil pri obisku bolnišnice »Pavle« legel na nas. Zdelo se nam je, da nam ti ljudje skušajo, posredno vsaj, dokazati, da velike žrtve niso bile zaman, da so ljudstvu prinesli resnično svobodo, ljudstvu, ki je še nikoli ni v celoti uživalo in ki se zaveda njene neocenljive vrednosti in jo zato sedaj v popolnosti uživa.

S. M.

Dva filma z igralko Hedy Lamarr v Mladinskem krožku

Danes, v soboto, 17. maja, ob 15.30 v Ul. Gimnastika 72 bo Mladinski krožek posvetil svoj filmski spored igralki avstrijskega porekla Hedy Kiesler, ki se je svetovno uveljavila, ko se je preselila v Češkoslovaško z imenom Hedna Kieslerová. Kot mnogi drugih slavilnih lepotic evropskega filma je nato prešla v Hollywood in se dokončno ustalila v ZDA. Še zadnja leta je ostala znana tudi zaradi mnogih privatnih doživetij, ki jih je sama opisala v knjigi, ki je izšla v Italiji z naslovom »L'estasi del io«.

Prvi film, ki ga bo predvajal Mladinski krožek, spada v ameriško obdobje igralkice. Gre za delo velikega režiserja Kinga Vidorja »Il molto onorevole Mr. Pulham« (H. M. Pulham, Esq., 1941), v kateri lahko vidimo eno najboljše interpretacij igralkice.

Sledil bo film, s katerim se je Hedy Lamarr svetovno uveljavila, klasič filmaške erotike, saj je vse presenetil na festivalu v Benetkah, ker je vseboval za tedaj zelo drzne gole prizore. Gre za znani »Ertastes (Estasi), ki ga je leta 1932 na Češkoslovaškem režiral Gustav Machaty.

S. G.

(Nadaljevanje na 8. strani)

V OGNJENEM VRTINCU

Risto Vladimir Herceg

Besedilo Ciril Gale

DROBNI SPOMINI NA ONE MUČNE A SLAVNE DNE

ZMAGOVITA JUGOSLOVANSKA VOJSKA NI ODLOŽILA OROŽJA 9. MAJA 1945

Ves svet slavi konec druge svetovne vojne v Evropi na dan 9. maja, ko so v Evropi topovi omeli. In vendar se vojna ni končala 9. maja. V severozahodnih predelih Slovenije, na Koroskem in na štajerskem ob avstrijski meji se je tedaj gnetlo okoli 150.000 nemških vojakov, ustašev, četnikov in drugih kolaboracionističnih vojakov, ki nikakor niso hoteli odložiti orožja, ker so se hoteli prebiti do zahodnih zveznikov, do Angležev na Koroskem, ker so računali, da bodo zahodni zavezniki z njimi drugače ravnali. Zato se je na tem koncu Evrope vojna končala 15. in ne 9. maja. In čeprav je 15. maj že mimo, bomo po zagrebškem »Vjesniku« povzeli zanimiv opis o zaključku, resničnem koncu vojne. O tem 15. maju 1945 je »Vjesnik« tako pisal:

»Trije častniki — Milan Basta, komisar 51. divizije, nadalje komandant enega izmed angleških korpusov ter ustaški predstavnik — so brez besed sedli za mizo. Začela so se uradna pogajanja o predaji ustašev.

Komisar 51. divizije Tretje jugoslovanske armade, 24-letni Milan Basta, vojak, ki je »spustil za seboj« Drvar, Batino in druge bitke, je začel kar na »kafko«, po vojaško diktirani pogodji predaje: »Ostanki vaše vojske so v brezizhodnem položaju...« V imenu poveljstva 51. divizije Tretje jugoslovanske armade zahtevam vašo brezpogojno kapitulacijo. Rok za predajo je 16. ura danes. Znak za predajo je dvig bele zastave...«

Ustaški komandant se je skušal zbrati in je začel prepričevati an-

gleskega visokega častnika, da mu zgodovina ne bo nikoli oprostila, če pristane na te pogoje predaje. Ustaši da so se namreč hoteli predati Angležem.

Komandant angleškega korpusa je, kot je kazalo, vedel za razporeditev in moč jugoslovanskih vojaških enot. Naglo se je obrnil k Milanu Basti, ki je že vstal od mize in ne da bi se ozrl na preplašenega ustaša, kratko rekel: »Gospod poveljnik, moji tanki so vam na voljo.«

Komisar 51. divizije Tretje jugoslovanske armade se je napotil v svoj štab. Toda na pragu sobe se je ustaša za trenutek ustavil in z glasom človeka, kateremu se ladja potapila, zaprosil Basto, naj bi uravnalo vnetje ura. Njegova ura je od tega trenutka štiri leta zvesto služila okupatorju: po nemškem času je njegova ura prehitela za 60 minut.

Čas se je v tem majskem popoldnevju za trenutek ustavil. Sledilo je namreč trenutni mrzlični pričakovanju. V rovih je v tem trenutku nekaj tisoč borcev 51. divizije Tretje armade in 14. slovenske divizije čakalo s prstom na petlinu. Za okrepitev je prispela v zadnjem trenutku še do zob oborožena 12. slovenska brigada s topništvo.

Nekje med 16. in 16.30 uro 15. maja so se začele dvigale bele zastave. Sedem dni potem ko so omeli topovi v tako izmučeni Evropi se je vojna končala tudi v Jugoslaviji, v tem delu izmučene Slovenije je 15. maj bil zares zadnji dan vojne. Ta torej je stopil v zgodovino Jugoslavije.

Nemški poveljnik jugovzhoda ge-

neral von Lohr je sicer podpisal kapitulacijo že 9. maja, toda to je bila le dobro premišljena prevara, poskus, da bi se dobila vsaj zadnja bitka, seveda ne več na bojnem polju, pač pa bitka s časom. Nemci, ustaši, četniki, ki jih je bilo tedaj v tem delu Slovenije najmanj 150.000, so se skušali — kot se spominja Milan Basta — izogniti kazni za storjeno delo. Za vsa-ko ceno so se hoteli predati Angležem in Američanom, torej sovražniku, ki prav gotovo ni vedel, kaj so Nemci, kaj so nacisti storili v Kragujevcu, v Kraljevu, v Beogradu, kaj so ustaši počeli v Jasenovcu, kaj so četniki napravili v Crni gori in v Bosni... Toda pravici je težko pobegniti.

Vojško neurje — pravi Milan Basta — je vse do zadnjega trenutka surovno režiralo človeške drame. Še prejšnjo noč so borci jugoslovanske armade vodili ogrožene bitke s sovražniki. Mnogi so v tiste noči za večno ostali na jugoslovansko - avstrijski meji. Čudna je lahko človekova usoda. Ti borci so preživeli že mnoge bitke, pustili za seboj tisoče km vojaških pobodov, vedeli so, da je končna zmagabližna, toda pred njimi, toda do zadnjega trenutka so brez pomiselnosti jurili. Za mnoge od njih pa je smrt prišla le trenutek pred svobodo. Zaradi tega so bili borci 51. divizije in 14. slovenske divizije pod težko moro vtisov one komaj pretekle noči in zato niso imeli v teh trenutkih v trenutkih dokončne zmage nobene volje po izražanju radosti. Kapitulacija sovražnika so sprejeli mirno, dostojanstveno. Vse

OB TRIDESETLETNICI OSVOBODITVE

S tržaškim planinskim društvom na obisk k bolnišnici »Pavli«

SOBOTA, 17. MAJA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 10.30 - 11.50 Šola
- 12.30 Poljudna znanost: V pričakovanju otroka
- 12.55 Komični filmi: Nore glave in Trdo življenje
- 13.30 DNEVNIK in Danes v parlamentu
- 14.10 Odprta šola: Vzgojni problemi
- 16.00 - 17.00 Šola
- 17.00 DNEVNIK in Izžrebanje loterije
- 17.15 Program za najmlajše
- 17.40 Program za mladino
- 18.30 Poljudna znanost: Monografije
- 18.55 Sedem dni v parlamentu
- 19.20 Nabožna oddaja, Kronike dela in Vremenska slika
- 20.00 DNEVNIK
- 20.40 PUNTO E BASTA
- 21.50 Glasbeno - govorni program z Ginom Bramierjem in Sylvie Dartan
- 22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

- 17.30 Vzgojni problemi danes: otroci in podružabljenje šole
- 18.00 DRIBBLING — Tedenska športna oddaja
- 18.30 Komični filmi: Nore glave in Trdo življenje
- 18.55 NOGOMETNA TEKMA ZAHODNA NEMCIJA — HOLANDSKA
- 19.20 Prensos iz Frankfurtu in evroviziji
- 20.00 Profili poveljnih italijanskih skladateljev: MARIO ZAFRED
- 21.50 V seriji oddaj o sodobnih italijanskih skladateljih, ki jo pripravlja Luciano Chailly in Sandro Spina, pride noč na vrsto tržaški skladatelj slovenskega porekla Mario Zafred, ki je bil do pred nekaj meseci umetnostni vodja opernega gledališča v Rimu, sedaj pa je podpredsednik Akademije Svete Cecilije v Rimu. Mario Zafred se je rodil v Trstu 1922. leta in je znan kot avtor številnih opernih del, simfonij in komornih skladb.
- 20.30 Po zaključnem šolanju na rimskem konservatoriju se je Mario Zafred izpopolnil pri Ildebrandu Pizzettiju v šolskem letu 1947-48, nato je živel nekaj časa v Parizu, kjer se je tudi uveljavil. Njegove sposobnosti se ne kažejo le v številnih kompozicijah, pač pa tudi v strokovnih spisih in ocenah, ki jih je objavjal prvenstveno na glasilu KPI »L'Unita«, in to dolgo vrsto let, preden je prevzel odgovorno in naporno mesto v rimski Operi. Kolikor nas spomin ne vara, je nekaj let dirigiral tudi v tržaškem Verdiju.

- 20.30 DNEVNIK
- 21.00 ITAL. KOL. DIRKA PO ITALIJI
- Cel mesec se bodo ljubitelji kolesarskega športa navduševali ali hudovali nad potekom najbolj popularne kolesarske dirke v Evropi, Giro d'Italia, ki se letos vrši že 58. krat. Kolesarska dirka, o kateri je govor, meri letos skupno 3868 km, najvišje se povzpne na prelazu Stelvio, to se pravi na 2757 m višine
- 22.30 ČUDEN PRIMER V ULICI ANGELETTU
- Tretja izvirna zgodba s skupnim naslovom »Storie in una stanza«, nosi izvirni naslov »Lo strano caso di Via dell'Angioletto«, oziroma čudni primer v Ulici Angeletto. Delo je napisal Maurizio Ponz, ki je delo za TV tudi režiral. V glavnih vlogah nastopata Nino Castelnuovo kot Giovanni, hčerka znanega italijanskega gledališkega in filmskega umetnika Vittoria Gassmana Paola Gassman pa kot Liliana.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- 9.45 30-LETNICA ZADNJIH BITK ZA OSVOBODITVO
- 15.20 Pomnitev oddaje o stikih z občinstvom
- 15.55 NOGOMET: PROLETER — BOR, neposreden prenos
- 17.15 Obzornik
- 17.55 DR. SEUSS
- Dr. Seuss je ponovno na obisku. Pripravil je tri zgodbe o čimernosti in pamentjakovičih, ki služijo na tuj račun, o slepi trmi in o zeleni gnjati, zelenih jajcih, ki pa je bolj za zabavo in temelji le na besedni igri.
- 18.40 BARGUZINSKI PARK
- Kdo ne pozna Bajkalskega jezera. Današnji film bo skušal prikazati štiri letne čase na področju blizu Bajkalskega jezera, tam za Uralom. Gledalci TV bodo gostje pri znanstvenikih, na prirodoslovni postaji, ki je kot izhodišna točka za proučevanje živalstva, rastlinstva in podnebnih razmer postavljena tam daleč od razvitega sveta v odročnem predelu Sovjetske zveze
- 19.30 DNEVNIK
- 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar
- 20.00 IZ DEL BRANKA ČOPIČA
- 20.30 Beograjska pomlad, prenos iz Beograda
- 22.00 Modj za vas
- 22.15 »NEVNIK
- 22.35 UBIJALCI STARE GOSPE
- Angleški film, ki ga je režiral Aleksander Maskendrick
- KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA
- 15.55 NOGOMETNA TEKMA PROLETER — BOR
- 20.15 DNEVNIK
- 20.30 Vzpon človeka, dokumentarna oddaja
- 21.25 Vdolec in Arhangel, serijski film
- 22.10 Mali koncert: GERSHWIN

TRST A

- 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15
- Poročila: 7.05 Jutranja glasba; 8.30 Povepke; 9.00 Vi in jaz; 11.10 Nemogoči intervjuji; 12.10 Lahka glasba; 13.20 Preizkušeno se dilatanti; 14.50 Znanstvena oddaja; 15.10 Oddaja za bolnike; 15.40 Veliki variete; 18.00 Pisana glasba; 19.30 Plošče; 20.00 Caterina Valente; 20.30 Giordanova »Fedora«.

SLOVENIJA

- 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.50 Na današnji dan; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tekmici; 9.35 Plesni orkester; 10.00 Prenos proslave ob 30-letnici zadnje partizanske bitke na Poljanah; 11.20 Z nami doma in na poti; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ob bistrnem potoku; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 S pesmijo po Jugoslaviji; 15.45 »Vrtljak«; 16.45 iz albuma lahke glasbe; 17.00 Aktualnosti; 17.20 Gremo v kino; 18.05 S knjižnega trga; 18.20 Čustveni svet računalnika Rupreta; 19.40 Ansambel Bonika Lesjaka; 19.50 Lahko noč, otroci!; 20.00 Radijski radar; 21.00 Za prijetno razvedrilno; 21.30 Oddaja za izseljence; 23.05 S pesmijo v novi teden.

KOPER

- 6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 8.45 Pisana glasba; 9.30 Pri-sluhni moji; 10.45 Glasba in nasvet; 11.50 Plošče; 12.00 Glasba po željah; 14.40 Plošča dneva; 15.00 Orkester Romagna; 15.30 Jugoslovanski pevci; 15.45 in 16.10 Poskočnice; 16.45 Za konec tedna; 17.15 Primorska in njeni ljudje; Narečni pesniki; 18.00 Vročih sto kilovatov; 18.30 Zajopimo in za-igrajmo; 19.00 Prenos RL; 19.30 Glasbeni weekend; 22.20 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

- 7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nek-do bo skušal preizkusiti vaše sposobnosti. S svojo odločnostjo boste odpravili staro sovražnost. BIK (od 21.4. do 20.5.) Neprijetno presenečenje, ki pa se ga boste otresli. Upoštevajte bodo vaše duševne težave.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Ne spuščajte se v zapletene zadeve. Zadržujte se z bolj praktičnimi smotri.

RAK (od 23.6. do 22.7.) S svojeto trmo boste pokvarili že vpejano delo. Več boste preživeli bolj osamljeni.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ognite se vseh sporov s svojimi sodelavci in družabniki. Odlična priložnost za osebno uveljavitev.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Z delom preveč zabljujete. To ne bo prav. Tuje kritike na vaš račun niso povsem neutemeljene.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Sreča je še vedno na vaši strani, vendar je ne zlorabljajte. Popolno

ravnovešje med srcem in razumom.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ponudbe bodo deževale od povsod, toda kaj malo bo od njih. Primeren dan za sklepanje novih prijateljev.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Dan bo ugoden za čustveno življenje. Obiskali vas bodo prijatelji, ki vam bodo ponudili ugodno delo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Preglejte svojo pošto, ki jo zane-marjate. Vaša domišljija je večših preveč bujna.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Vaše srčno življenje postaja vedno bolj prijetno. Dan je ugoden za družinsko življenje in domačo srečo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Potprežljivi boste morali biti, kajti sicer se bo kaj zapletlo. Zaupajte v človeka, tudi če ga ne cenite preveč.

Portugalska v „letu dve“

Spor med komunisti in socialisti zaradi prvomajske proslave je ogrozil vladno koalicijo — Gibanje oboroženih sil išče izhod v dveh smereh

V enem dnevu volitev nečemo napraviti tega, kar smo za ceno velikih žrtv dosegli v nekaj letih... Avtor te misli je portugalski premier Vasco Gonçalves, v mislih pa je imel gibanje oboroženih sil.

Stavek sodi v okvir tih, a silovite krize, ki je izbruhnila neposredno po volitvah in ogrozila sam obstoj vladne koalicije. Protagonisti te krize tokrat niso bili reakcionarji, marveč dve stranki vladne koalicije, komunistična partija in socialistična stranka.

Povod zanjo je bil na višje banalen: komunisti niso dovoli, da bi se prvomajske proslave na stadionu udeležili tudi ljudski demokrati, ki sede na desnem krlu vladne koalicije, socialisti pa so njihovo udeležbo zahtevali. Prvo rundo v tem sporu je dobil socialistični prvak dr. Mario Soares, ko si je pri šefu države generalu Costa Gomesu zagotovil podporo za svoje stališče.

Druga runda se je odvijala na stadionu, ko so komunistični demonstranti fizično preprečili Soaresu vstop, in naslednjega dne na trgu Rossio, ko so socialisti organizirali antiproslov. Trg so obkrožala oklepna vozila generala Garvalha, ki je šef Copocina; gibanje oboroženih sil je nedvoumno pokazalo, da mu tak razplet ni povšeči.

Tretje dejanje merjenja sil med dvema koalicijskima strankama se je nadaljevalo pred palačo Sao Bento in v njej. Pred starodavnim poslopjem so socialisti demonstrirali proti komunistom, češ da skušajo z manipulaci-

MARIO SOARES: vodja socialistov

ALVARO CUNHAL: vodja komunistov

cijami doseči tisto, česar niso dosegli na volitvah, v palači, kjer je zasedala vlada, pa je premier Gonçalves prekinil sejo in se dve uri ločeno pogovarjal s Soaresom in Cunhalom, to je s šefoma strank, ki sta svoj spor prenesli na ulico.

Zadostoval je namig, da bi Portugalska utegnila dobiti vladno v uniformah, če bi se razkol v koaliciji poglabljala, da je bil epilog tak, kakršen je bil: 6. maja sta se na sedežu KP sestala Soares in Soares, čeprav sta obe stranki še dva dni pred tem tako možnost izključevali. To je bil tretji sestanek na taki ravni; do prvega je prišlo po lanskem septembrski krizi, ko je odstopil predsednik Spínola, drugi pa po svo-

gi pa neposredno po izjalovljenem puču 11. marca letos. Spor med komunistično partijo in socialistično stranko je obširna tema in ne sodi v okvir članka, ki skuša v glavnih obrisih osvetliti predvsem to, kako se je kriza odrazila v samem gibanju oboroženih sil, ki si je po puču ustavno zagotovilo glavno besedo pri odločanju o temeljnih smereh portugalskega razvoja.

Vojaki so izpolnili obljubo, ki so jo dali pred enim letom, in izvedli volitve. Zanje je bilo to bolj vprašanje časti kot funkcionalen politični akt. Neobremenjeni z ideološkimi predsodki, namreč z naraščajočim nezaupeanjem opazujejo »bizantinsko igro političnih strank«, ki po svo-

ji notranji logiki »vijojo pred vsem glasov«.

General Otelio Carvalho je neposredno pred volitvami jasno povedal, »da nobena od strank ne uživa njegovega popolnega zaupanja in da nobena od njih ne odraža celovitih težnj ljudstva...« Z drugimi besedami: strankarske zdruge in igre samo ovirajo pri uresničevanju socialnih, gospodarskih in političnih programov, za katere je dalo pobudo predvsem »gibanje«, koalicijske stranke pa so jih povzele, vsaka ustrezno svojim interesom. Torej so stranke odveč in bi bilo koristno, omejiti jih v njihovem delovanju, kolikor to dopušča pravila demokratske igre.

Admiral Rosa Coutinho, predsednik izvršnega odbora revolucionarnega sveta pa razvija misel v drugo smer. Pri iskanju specifičnih oblik socializma, ki bi ustrezal portugalskim potrebam, je na politični sceni še dovolj prostora, in sicer med komunistično partijo in socialistično stranko. Ta prostor naj bi zapolnila politična stranka ali gibanje, ki naj bi ga ustanovilo in vodilo gibanje oboroženih sil.

Medli obrisi specifične portugalske poti v socialistično družbo so bili torej v prvem letu portugalske pomladi zažrtani. V drugem letu bodo te konture po logiki razvoja postale ostreje.

MIRAN SUŠTAR

Spodrezani frak

List »Christian Science Monitor« je objavil podatke o nekaterih novih prijemih članov ameriškega kongresa, ki si prizadevajo povečati svojo popularnost. Tako je na primer demokratični senator s

Floride Richard Stouen začel predvolilno kampanjo z geslom »Prizadevajte si, da bi bila vrata vlade odprta!« Da bi v praksi potrdil to geslo, je snel vrata s svojega kabineta. Poslanec Larry Pressler je zaradi boja proti inflaciji samemu sebi za deset odstotkov zmanjšal poslansko plačo (ki znaša 42.500 dolarjev letno). Član kongresa Edward Beard, ki je bil nekoč pleskar, pa nosi v prsnem žepu sukničja pleskarski čopč v znak, da je človek iz ljudstva.

Na vprašanje, kaj misli o državnem sekretarju HENRYJU KISSINGERJU po neuspehu v Kambožji in Vietnamu, je

ameriški republikanski senator JESSE HELMS odgovoril: »Kissinger je še živ, a način njegove diplomacije je mrtev...«

Predsednik GERALD FORD zadnje čase res nima dosti časa za prebranje knjig. Kot je povedal njegov tiskovni predstavnik RON NYSEN, redno prebira časopise, gleda televizijo in posluša

radio, knjig pa je zadnje čase prebral samo šest: ena govori o Hirošimi in jo je napisal John Hersey, dve opisujeta vojno v Vietnamu, ostale tri pa so — življenjepis Geralda Forda...

Iz podatkov francoskega ministrstva za kulturo je moč razbrati, da več kot polovica Francozov nikoli ne bere knjig, ampak jim je glavna zabava gledanje televizije. Ti podatki pravijo še, da 89 odstotkov ljudi v starosti od 15 do 19 let pre-

bere eno do 50 knjig letno. Francoski strokovnjak za raziskovanje knjižnega trga JEAN-PAUL GISSEROT je te skromne podatke komentiral takole: »Če se človek že v mladosti ne navadi branja knjig, potem tega tudi pozneje ne bo delal...«

Vezi s Trubarjem

Občani Uracha popravili napako — Tako kot v Derendingenu zdaj tudi Trubarjev dom v Urachu — Nove vezi

»Septembra 1974 je skupina jugoslovanskih politikov obiskala mesto Urach na Baden-Württemberskem v Zahodni Nemčiji, piše Alfred Brecht. »Pri tem so se posebej zanimali za Amandenhof, v katerem je nekaj časa kot ravnatelj Biblijskega zavoda deloval Primož Trubar in izrazili tudi začudenje, kako da v Urachu zdaj nobena stvar, ne ulica ne napis, ne spominja več na njihovega znamenitega rojaka.«

Zakaj po Trubarju?

Mogoče je treba tudi v tem in podobnem spraševanju jugoslovanskih in zlasti slovenskih gostov v Urachu videti enega od vzrokov, zakaj je bil letos 18. januarja tam odprt Dom Primoža Trubarja. Vsekakor drži, da se je Domu Primoža Trubarja v Derendingenu pri Tübingenu zdaj pridružil še v Urachu in da je tako ime Primoža Trubarja, ki je v Urachu deloval sicer zelo malo časa, dobilo sodobno potrditev, zato je prav, da ta dogodek primerno registriramo tudi v domovini.

Ko sem letos 12. januarja dobil od Walterja Döttinga iz Derendingena kartico s sporočilom, da bo v Urachu odprt otroški vrtec v stavbi, ki se bo imenovala Dom Primoža Trubarja, sem nemudoma ekspresno čestital uraškemu evangelijskemu duhovniku Eugenu Hauffu, sedanjemu Trubarjevemu nasledniku v tamkajšnji župniji, in se mu zahvalil za pozornost, ki jo posveča našemu rojaku, ga prosil, naj ob slovesnosti izrazi tudi veselje Trubarjevih rojakov ob tem dejanju in mi prej ko mogoče pošlje kaj več podatkov o poteku slovesnosti in o celotnem historiatu Doma Trubarja, da bom lahko o akciji informiral tudi slovensko javnost.

Dobil sem dekanov odgovor in v njem in ob njem tudi nekaj podrobnosti in podatkov, ki nas utegnejo širše zanimati. Ko se mi zahvaljuje za ekspresno pismo, ugotavlja, da se je prišlo še o pravem času in da so se v Urachu zelo razveselili čestitki iz Trubarjeve domovine. Na moje vprašanje, kako in zakaj so sklenili dom poimenovati ravno po Primožu Trubarju, mi odgovarja: »Za veselo in v veseljem smo hiši dali to ime, ker je Primož Trubar tu deloval, dasi je prav malo časa, in je vredno, da se o njegovem imenu in delovanju kaj več razve.«

Poglejmo torej na kratko, kdaj je Trubar živel v Urachu. Nauki verskega reformatorja Martina Lutera (1483–1546) so se v Nemškem že v začetku šestnajstega stoletja začeli širiti tudi pri nas in zanjeli vse plasti prebivalstva. Tako je štajerski deželni glavar Ivan Ungnad, baron Sovneški, 1543 nehal biti katoličan, med duhovščino pa je zagovarjal Lutrove reforme ob nekaterih zastopnikih vsijega klera zlasti Primož Trubar (1508–1586). Ko je začasno zmigala katoliška plat, so se privrženci luteranskega nauka protostovoljno ali prisilno umaknili na Nemško. Tako se je baron Ivan Ungnad 1555 preselil na Nemško in se leta 1558 nastanil v Urachu v nekdanji kanoniški hiši, imenovani Amandenhof (Mönchshof). Primož Trubar je bil leta 1547 vikar v Sentejnerju na Dolenjskem, a je zbežal na Nemško, najprej v Nürnberg, potem v Rothenburg, kjer je nastala prva slovenska knjiga. Zavzetost za vlogo tiska ga je kmalu postavila na čelo vseh tovrstnih tedanjih prizadevanj. In tako je baron Ivan Ungnad 1561 v Urachu ustanovil Biblijski zavod, »slovensko, hrvaško in cirilsko tiskarno«, katere prvi ravnatelj je postal Primož Trubar.

Hiša otrok

Württembergski vojvoda Krištof je Trubarju oskrbel uraško župnijo in Trubar se je poslovlil od tedanje župnije v Kemptenu. Faranji so mu ob slovesu darovali trideset goldinarjev ter mu podarili voz s šestimi konji in z dvema hlapčema. Tudi jahalnega konja so mu prikrbneli. Tako je gospod Primož šest dni vspešno zeno otroke in pohištvo do Uracha. V Urachu pa je ostal le dobro leto, saj se je sredi 1562 za nekaj let vrnil v Ljubljano.

JANKO MODER

V spomin na kratko odobje Trubarjevega življenja in delovanja v Urachu je torej zdaj nastal tamkajšnji Dom Primoža Trubarja. Iz izrekov iz časopisov, ki poročajo o januarski slovesnosti, je razvidno, da je trajala zidava približno eno leto (od 29. januarja 1974) in da znašajo stroški zidave, opreme in drugo, razen parcele 665.800 nemških mark, samo zidava pa 456.000 mark.

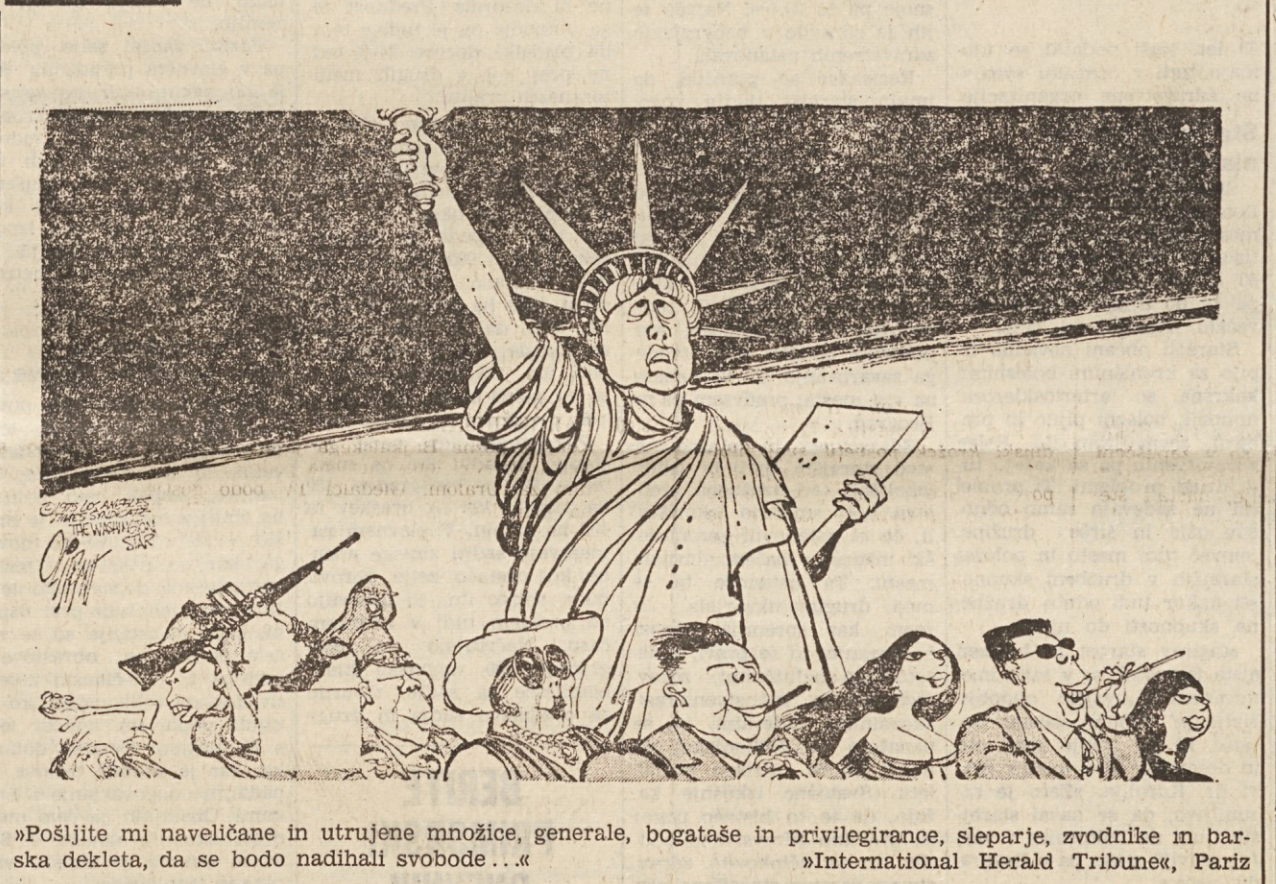
Dom stoji v novem delu Uracha, v tako imenovanem naselju Leuze, od koder je daleč v mestne otroške vrte. Zazidala površina meri 244 m² na 1710 m² veliki parceli, da je ob vrtu zadosti prostora še za otroško igrišče. Stavba stoji v bregu, tako da je od zgornje strani pritična, od spodnje pa enonadstropna. V zgornji je otroški vrtec z razredom in manjšim skupnim prostorom; v spodnji etaži je prostor približno ravno tako izkoriščen. Zidali so po konvencionalni metodi, ne z narejenimi elementi, fasada ima vidno betonsko-jekleno ogrodje.

Vabilo rojakom

Urach je danes zdraviliško mesto s tekstilno, kovinsko in lesno industrijo; leta 1967 je štel blizu deset tisoč prebivalcev. V starem delu Uracha so se ohranile še stavbe iz petnajstega in šestnajstega stoletja, zlasti Amandova cerkev (1475) in mestni grad (1443), ki so stale že ob Trubarjevem bivanju v Urachu.

Trubarjev dom v Urachu naj bi torej po besedah nekane Eugena Hauffa, ki ga je slovesno odprl, »s tem poimenovanjem šele opozoril na osebnost in delo Primoža Trubarja, saj pri nas žal le redkokdaj še kaj ve o njem. V našem mestu je bil zelo kratko dobo in tudi vidnih sledov njegovega dela ni tukaj nič več. Zato se Urach tudi ne more spremeniti v tak spominski kraj na Primoža Trubarja, kakor je Derendingen (kjer je živel v letih 1566–1586 in kjer je tudi pokopan). Vendar nas bo zmeraj veselilo, če bodo Trubarjevi rojaki obiskali kdaj tudi Urach in si ogledali tukajšnje cerkev in samostan, kjer je svoj čas deloval Primož Trubar. Takrat jim bomo v veseljem pokazali tudi novi, skromni Dom Primoža Trubarja v znamenje, da se ga s hvalečnimi spominjamo. Veseli nas, da je njegovo delo preseglo narodne in jezikovne meje, in prepričani smo, da je to tudi danes mogoče in potrebno.«

MAULDIN: GOSTOLJUBNOST PO AMERIŠKO

»Pošljite mi naveličane in utrujene množice, generale, bogataše in privilegirance, sejarje, zvodnike in barska dekleta, da se bodo nadihali svobode...«

(Od našega bonskega dopisnika)

BONN, maja — Dobri dve leti sta mimo, odkar je prišel na uradni obisk v Jugoslavijo takratni bonški kancler Willy Brandt in odkar sta Tito in Brandt našla skupno rešitev za »probleme iz preteklosti«, tako imenovano in zdaj že slavno »brionsko formulo«. Skoraj leto dni bo, odkar je predsednik Tito lani prišel sem, na Ren, ter potrdil skupaj z novim kanclerjem Helmutom Schmidtom, da »so se stiki med obema deželama na različnih področjih sodelovanja poglabili in obogatili« (iz skupnega sporočila). Pravkar se je sestala mešana gospodarska komisija SFRJ-ZRN, gospodarski ministri Hans Friderichs pa je prisel v Beograd.

»Zahodnonemško-jugoslovanski stiki so se od ponovne vzpostavitve od nosov v letu 1968 razvijali v zelo razveseljivem obsegu in tempu«, pravi v najnovejši uradni bonški oceni drugi človek zunanega ministrstva Hans Jürgen Wischniewski, ko zbranim gospodarstvenikom o dejstvi ilustrira bo gastro te vsebine. »Obseg nemško-jugoslovanske zunanjetrgovinske menjave je znašal 1974. leta 6.13 milijard mark. Naš delež je v jugoslovanski zunanji trgovini znašal okoli 30 odstotkov, torej zavzemamo prvo mesto med deželami dobaviteljicami. Tako smo prvi trgovinski in kooperacijski partner Jugoslavije. Poleg mnogoterih plodnih stikov, ki so nastali med državljanji obeh dežel, politiki in parlamentarci iz Zvezne republike Nemčije in Jugoslavije redno izmenjujejo mnenja o aktualnih problemih.«

Rekordni primanjkljaj in presežek

»Zvezna republika Nemčija je največji gospodarski partner Jugoslavije,« potrjuje dejstvo z našega stališča podpredsednik zvezne gospodarske zbornice Boris Smuderl. »Glede jugoslovanskega uvoza, turizma, števila po-

slov v okviru dolgoročne industrijske kooperacije in števila v tujini zaposlenih delavcev zavzema Zvezna republika Nemčija prvo mesto; pri investicijskem nemškem kapitalu v jugoslovansko gospodarstvo in v drugih transakcijah zavzema drugo mesto, glede jugoslovanskega izvoza pa tretje. Od celotne jugoslovanske gospodarske dejavnosti s tujino odpade na ZRN približno 25 odstotkov.« (Po jugoslovanski statistiki ki odpada za leto 1974 od 11 milijard jugoslovanske zunanje trgovine več kot 4 milijarde na dežele EGS, na samo ZRN pa 1,7 milijarde, t.j. kar 43 odstotkov).

Ce hoče jugoslovanski gospodarski politik začeti resno razpravo z zahodnonemškim kolegom, začne s podatkom: skoraj za milijardo dolarjev smo lani od vas kupili več kot vi od nas (primanjkljaj v blagovini menjavi znaša 996,8 milijonov dolarjev). Tudi Bonn se zaveda, da ima z Jugoslavijo največji zunanji presežek, da to vodi v zagato, da je tu treba nekaj ukrepati, da...

Smo torej pri zahodnonemški bankah do vratu zadolženi? Ne, celo nasprotno: če prišlejšemu prejemku iz turizma (lani okoli 290 milijonov dolarjev po naši bančni statistiki in 680 milijonov mark po zahodnonemški), če dodamo zdomska nakazila (za leto 1974 skoraj milijarda dolarjev po na-

ših, po bonških podatkih pa 2,2 milijarde mark se naša milijarda primanjkljaja ne samo pokrje, ampak ostane čiste devizne vsote za 100 milijonov dolarjev, ko odplačamo letne obroke dolgov.

Naše gospodarsko sodelovanje moramo dvigniti na višjo kvaliteto ravno v industrijsko kooperacijo, o skupne naložbe, v močnejšo povezavo tehnologije, v skupne nastope na tretjih tržiščih...

Med ZRN in SFRJ deluje 156 pogodbenih kooperacij in 26 skupnih na ložb (joint ventures) kapitala za nastope na tretjih trgih, slika razmerno bogato panoramo gospodarskega sodelovanja namestnik gospodarskega ministra in predsednik skupne mešane gospodarske komisije Karsten-Delev Rohwedder.

Kriza izsušuje kapital

Jugoslavija je prva socialistična država, s katero je ZRN začela industrijsko sodelovanje; sporazum iz leta 1969 je postal pravi vzorec za vse druge, poudarja državni sekretar Rohwedder. Kjer gre za pravo kooperacijo, prodaja jugoslovanske stran tudi najvišje proizvode, stroje. Vendar mo-

Spet uvoz govedine v EGS

Dovoljen uvoz živih juncev in telet ter petdeset tisoč ton govedine

BRUSELJ, 15. maja (Tanjug) — Z današnjim dnem se začne delovni uvoz živih juncev in telet v države EGS, ker je ministrski svet EGS potrdil sklep izvršne komisije. Po tem sklepu bo dovoljen tudi uvoz 50.000 ton govedine, vendar se bo uvoz začel šele čez 15 dni.

Po dopolnjenem pojasnilu izvršne komisije, ki so ga danes objavili v Bruslju, nameravajo uvoziti skupno 67.500 juncev in telet, ki se po pasmi in drugih lastnostih delijo v dve skupini. V tako imenovanem prvem kontingentu je 22.500 juncev simentalske pasme, ki jih bodo v EGS izvozili jugoslovanski in avstrijski izвозniki, ki že po tradiciji zalagajo EGS s to vrsto živine. Večino juncev in telet iz drugega kontingenta (nad 90%) bo v EGS izvozila Italija.

Vloga neuvrščenih v Indokini

Indijski list piše o posebnosti vlogi Indije, Jugoslavije in Egipta

NEW DELHI, 15. maja (Tanjug) — Vplivni indijski časopis »Hinduk« objavlja obširen članek, v katerem izraža mnenje, da imajo Indija, Jugoslavija in Egipt kot začetnice politike neuvrščenosti zdaj posebno vlogo, ko nudijo podporo novim vladam Indokine, ki skušajo okrepiti svojo neodvisnost.

Jugoslavija je prej kot katerekoli druga država tretjega sveta pravilno napovedala razplet dogodkov v Indokini in vzpostavila prisrčne odnose z voditelji osvobodilnih gibanj. Veliko zaslug za to ima predsednik Tito, ki je kot star revolucionar nemajmno verjel v uspeh boja indokitskih ljudstev,« piše »Hinduk«.

Gospodarski stiki SFRJ - ZRN

Za partnerstvo sta potrebna dva

Vzorno sodelovanje med deželama z različnima družbenima sistemoma

slovo, poudarja državni sekretar Rohwedder. Kjer gre za pravo kooperacijo, prodaja jugoslovanske stran tudi najvišje proizvode, stroje. Vendar mo-

ra politika pripraviti ugodne pogoje za takšno sodelovanje, pravi bonški politik.

Zakaj potem ne gre bolje, hitreje, saj so politični odnosi vendar vzorni? Lani je kooperacija stagnirala, saj so jugoslovanska podjetja sklenila z zahodnonemškimi le 11 novih pogodb. In to je še toliko bolj nenavadno, ker energetske potrebe težave s prostoro, oziroma naravno okolico, in s surovinami vse bolj pritiskajo na zahodnonemško industrijo, da si išče pri rešitvah v tujini Jugoslavija poleg tega tudi še v (drugem) skupno dežel v razvoju, ki jim bonška vlada daje 40 odstotkov davčnih olajšav za investicije. Domači investitorji imajo davčne ugodnosti, če dokažejo, da so v deželi v razvoju naložili kapital ter odprli nova delovna mesta ali izboljšali infrastrukturo.

Leto 1974 je pač bilo krizno leto, tudi v ZRN. Kapitala je vse manj za nove naložbe, pritisk na domačem trgu delovnih moči pa vse večji. Če so sindikati še pred dvema letoma bili za to, naj kapital gre tja, kjer so brezposelni delavci, in naj ne obremenjuje socialističnih (in političnih) problemov v deželi, zdaj že napadajo vsa kogar, ki pozabja, da je najprej na vrsti domači brezposelni delavec in da je treba vsa naročila najprej prete-

tati za domače proizvode zmogljivo stili.

Kooperacijo je lani znatno oteževala tudi naša inflacija. Če dobave pogodbenih proizvodov in skupni akciji postanejo nenadoma predrage, če v Jugoslaviji dosega inflacijska stopnja 26 odstotkov in če optimisti dopuščajo, da jo bomo letos uspeli znižati za dva odstotka, potem nastaja seveda razlika v ceni med našimi in zahodnonemskimi izdelki, ki jih bremeni povprečna inflacijska stopnja le za 6 do 7 odstotkov.

Zahodnonemški kapital vabimo k sodelovanju pri izkoriščanju naših surovinskih rezerv. Tudi v Bonnu in v Porurju ali drugje se strinjajo in vedo, da bodo morali vsaj prvostopenjsko predelavo surovin prepustiti deželam, ki z njimi razpolagajo. Toda: kakšen Krupp bi morda bil zainteresiran, to da preden bi se sploh odločil, mora vse temeljito preračunati. Vedeti mora kolikšne bi bile te zaloge, koliko bi vse to stalo. Tu pa pogosto več ne gre, podatkov o tem ni mogoče dobiti se pritožuje gospodarstvenik.

Drugi spet dopoveduje, da je jugoslovanska zakonodaja o tujih vlagah njih zapletena, da se nihče ne more znebiti vseh 480 členih, ki obravnavajo to področje v različnih zakon-

skih tekstih.

Tretnji ne razume, zakaj jugoslovanska stran ne dovoli nemški firmi, da odpre svoje predstavništvo, če naj bi želele investirati. Sklicuje se na reciprocity in omenja 140 jugoslovanskih gospodarskih (največ trgovinskih) predstavništev ali mešanih družb, ki delujejo v ZRN.

Četrtni preseneti vse, ko pove, da je nemogoče pričakovati od gospodarstvenika, da bi posloval nekje v notranjosti, če praktično ne more telefonirati, če mora čakati ure in ure na zvezo z matičnim podjetjem v ZRN...

Šlo bi lahko bolje, če...

»Za gospodarstvo majhne dežele, ki je s svojim izvozom navezano na velike gospodarske enote, pomeni vsakršno zmanjšanje gospodarske rasti pri velikem partnerju težaven položaj. Tako je tudi z Zvezno republiko Nemčijo in Jugoslavijo, odkrito nasiljavo opozorila velikemu partnerju Boris Smuderl ob splošno znani resnici, da »klasične oblike trgovine ne morejo več biti temelj gospodarskemu sodelovanju ter da je treba iskati novih oblik za dolgoročno gospodarsko povezanost.«

Njegov bonški kolega ga v bistvu le potrjuje, ko pravi, da je jugoslovanski kvalitativni uvoz v ZRN v zadnjem letu uspeval le tam, kjer sta obe strani prešli klasične meje trgovine ter se domeni: za kooperacijo za skupno proizvodnjo.

Pri nas ne bi smeli pozabiti še nedesa: Zvezna republika Nemčija je kljub vsem kontingentom ena najboljši odprtih velikih gospodarskih dežel. Odrstost izkazuje vse bolj tudi nasproti drugim socialističnim državam.

V Münchnu, Frankfurtu, Düsseldorfu, Kölnu, Stuttgartu, Hamburgu in drugih zahodnonemških vele mestih deluje kar 140 jugoslovanskih predstavništev ali mešanih firm. Seveda jih 90 odstotkov predvsem uvaža Z uvozom v Jugoslavijo se bolje in laže služijo marke in dinarji. Zahodnonemski gospodarstveniki jim javno očitajo, da pravzaprav sploh še niso prodali severne, čež linijo na Mainu, da denimo, poruskega industrijskega bazena sploh nimajo »obdelanega«. Precej teh naših trgovcev je že več kot 15 let v ZRN in bolj poznajo tukajšnje kot domače gospodarske razmere.

Anton Rupnik

Vsa Titova dela

Izdal jih bo inštitut za sodobno zgodovino v Beogradu — Vrsta drugih načrtov v zvezi z zgodovino SFRJ in ZKJ

Ema od najbolj zahtevnih in pomembnih nalog, ki si jo je zastavil inštitut za sodobno zgodovino v Beogradu, je izdaja zbranih del tovarša Tita. O tem velikem načrtu in drugih dejavnosti tega inštituta, ki se ukvarja zgolj z našo novejšo zgodovino s poudarkom na proučevanju zgodovine KPJ — ZKJ in delavskega gibanja, osvobodilnega boja in revolucije, je tekla beseda na tiskovni konferenci z direktorjem Perom Moračo, dr. Perom Damjanovičem, dr. Dušanom Živkovičem in drugimi sodelavci te ustanove. Ze letos naj bi izšla prva serija desetih knjig.

Zbrana dela tovarša Tita bodo zajemala skoraj vse, kar je bilo mogoče zbrati, od leta 1926 do danes: njegove članke, poročila, govore in druge besede, tudi pisma. Pri pripravljanju te obsežne edicije sodeluje približno 40 znanstvenikov iz vse države. Izredno veliko truda so vložili, da bi našli in odkrili vse, kar je tovarš Tit ustvaril, do leta 1941 pa je pisal

pod približno dvajsetimi psevdonimi, a včasih se tudi ni podpisal. Vsaka knjiga bo obsegala predgovor, opombe, pojasnilo o dogodkih in institucijah, biografske novice o osebah, omenjenih v Titovih delih, in drugo. Zgledovali so se po najboljših svetovnih izdajah Marxovih in Engelsovih del. Po zamisli inštituta bodo zbrana dela opremljena tudi z obširno kronologijo potovanja, dejavnosti in dela tovarša Tita. Ta Titova dela bodo nedvomno hrbtenica zgodovine, kot so poudarili na tiskovni konferenci, saj brez njih ni mogoče razumeti sodobne zgodovine.

Tudi zgodovinarje same je presenetila izredna obsežnost Titove ustvarjalnosti, o čemer na primer pravi podatek, da bo le razdobje od leta 1926 do 1943 predstavilo deset knjig, vse vojno obdobje pa 15 knjig.

Per Morača je novinarje seznanil z dosedanjimi rezultati, katerih neposreden cilj je sinteza naše novejši zgodovine, zgodovine Jugo-

slavije in zatem zgodovine KPJ — ZKJ. V skupnosti institucij za novejšo zgodovino narodov in narodnosti Jugoslavije, v kateri so vsi inštituti republiških in pokrajinskih centrov, so sklenili, da se bodo, upoštevaje dosežke znanstveno-raziskovalne rezultate, lotili sinteze zgodovine socialistične Jugoslavije v več zvezkih. Prva knjiga naj bi zajela zgodovino nastanka Jugoslavije in njen razvoj med svetovnimi vojnami, druga knjiga zgodovino vojne in revolucije, tretja pa razvoj socialistične Jugoslavije. V sklopu le skupne naloge se je inštitut predvsem lotil proučevanja občejugoslovanskih problemov in o tej tematiki je končal več deset študij in monografij.

Pero Morača je pripovedoval o delu, povezanem s 30-letnico zmage, pri čemer je na prvem mestu pripravila zbranih del tovarša Tita, in dejal, da je temu jubileju posvečena tudi obsežna knjiga »Narodni heroji Jugoslavije«. To delo bo enciklopedično. Pri pripravljanju biografij narodnih herojev, edicije, po kateri je vse bolj čutil potrebo ne le v šolah, temveč tudi v širši javnosti, sodeluje več kot 70 znanstvenih in drugih delavcev iz vse države. V knjigi ne bodo obravnavali le jugoslovanskih narodnih herojev (med njimi je več kot deset tisoč, ki niso omenjeni v eni od poprejšnjih publikacij), temveč tudi 20 narodnih herojev iz tujine (15 iz ZSSR, 3 iz LR Albanije, 1 iz ČSSR in 1 iz LR Poljske). Delo bo zajemalo tudi pregled o vseh naših enotah, mestih, ustanovah in organizacijah, ki so dobile to visoko odlikovanje.

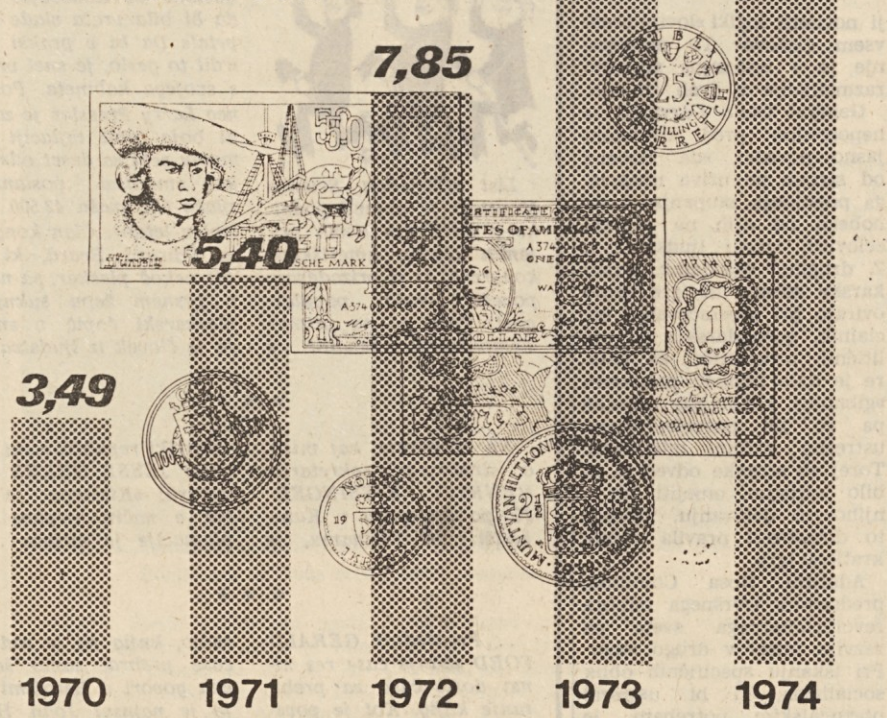
Pripravlja se še drugo, dopolnjeno in predelano izdajo »Pregleda zgodovine ZKJ«, ker je prva izdaja, ki je izšla v izredno visoki nakladi — približno četrtilijon izvodov — že davno pošla, inštitut pa nenehno dobiva nove prošnje. Inštitut se je dolgo ukvarjal tudi z organiziranjem jugoslovanskih in mednarodnih srečanj ter sodeloval na njih. Na takšnih srečanjih, zlasti v tujini, so naši znanstveni delavci imeli pogosto priložnost braniti zgodovinsko resnico, ko so šlo za razvoj delavskega gibanja Jugoslavije, njene partije, revolucije, za nacionalni razvoj posameznih naših narodov. Mnoga od teh srečanj so bila izredno pomembna za znanstveno tolmačenje resnice o naši novejši zgodovini, na primer »Tretji rajh in Jugoslavija od 1933-1945«, to srečanje je pripravil omenjeni inštitut. Letos pripravljajo inštitut skupaj z vojnogigijemskim inštitutom znanstveno srečanje o temi »NOV in revolucija v zadnjih etapah vojne«, ki bo novembra v Splitu.

(TANJUG)

DEVIZNI DOHODKI OD TURIZMA

V JUGOSLAVIJI V ZADNJIH LETIH V MILIJARDAH DINARJEV

PODATKI: BILTEN S D K

„Tretja doba“ se daljša

Jugoslovani živijo čedalje dlje, hkrati pa se povečuje število nekaterih kroničnih boleznih starejših ljudi — Število novorojenih otrok upada

V Jugoslaviji je, tako kakor v gospodarskih in tehnično razvitejših državah, opaziti dva pojavi, ki sta značilna za naš čas, kot je pokazala analiza dr. Petra Koroljka, dr. Predraga Dovjanika, dr. Zarka Vukovića in dr. Djordja Kozarevića. Prvi pojav je — vse večje število ljudi, ki so starejši od 60 oziroma 65 let, drugi pa — povečanje števila nekaterih kroničnih boleznih in števila kroničnih bolnikov sploh. Vse izraziteje je povrh tega čutili (razen v nekaterih delih države) upadanje števila novorojenih otrok, kar je tudi značilnost najbolj razvitih območij našega planeta.

»Staranje prebivalstva in rešena vprašanja zdravstvene in socialnega varstva starih in ostarelih ljudi sta problema, ki postajata čedalje bolj zapletena,« piše v analizi. »Ta dva problema dobivata iz leta v leto širši obseg, ki je včasih tolikšen, da si v preteklosti česa takega sploh misliti nismo mogli.«

Deset let kasneje

Ti problemi se vse očitneje kažejo tudi pri nas, seveda v raznih republikah in pokrajinah različno. V SR Srbiji je odstotek oseb, ki so starejši od 60 let, v razmerju do celotnega prebivalstva znašal leta 1961 10,5, deset let kasneje pa 13. Demografske raziskave opozarjajo, da se bo število starejših občanov še večalo.

V vsej državi smo imeli leta 1961 1.145.489 (6,2 %) ljudi, ki so bili stari od 60 do 69 let, ter 720.380 (3,9 %) ljudi, starejših od 70 let. Deset let kasneje je bilo občanov prve skupine 1.571.118 (7,6 odstotka), druge skupine pa 945.896 (4,6 %).

Analize demografskih gibanj v naši državi, pripravljene za prehod iz tega v naslednje

stoletje, prav tako ponujajo zanimivo sliko. Okoli leta 2000 bo v Jugoslaviji predvidoma živelo 2.468.183 (9,9 %) ljudi, ki bodo stari od 60 do 69 let, in 1.732.332 (7 %) ljudi, starih nad 70 let. Podobna gibanja prebivalstva pričakujejo tudi v SR Srbiji. V naši republiki so bili leta 1961 496.103 (6,5 %) ljudje iz skupine 60 do 69 let, nad 70 let pa je bilo starih 305.704 (4 %). Deset let kasneje je bilo občanov prve kategorije 685.650 (8,1 %), druge pa 414.104 (4,9 %).

Na vprašanje, kakšno bo razmerje v strukturi prebivalstva SR Srbije čez 6 let, potem pa tudi na koncu našega stoletja, je docent dr. Petar Koroljka, predsednik gerontološkega društva, odgovoril:

Leta 1981 bo v Srbiji 570.355 prebivalcev, starih od 60 do 69 let, in 569.171 (6,2 %) prebivalcev, starih nad 70 let. Leta 2000 bo občanov prve skupine 1.049.291 (10,3 %), druge skupine pa 782.831 (7,7 %).

Ravno ti podatki dokazujejo, da zdravstveno varstvo sploh ne more biti dobro, polno in učinkovito, če uspešno ne skrbimo za zdravstveno varstvo ljudi, starejših od

60 let. Naši podatki se ujemajo tudi s ocenami svetovne zdravstvene organizacije.

Starost in bolezen nista istovetni

Skoraj enako je stanje v Beogradu. V našem glavnem mestu živi zdaj več kot 150 tisoč občanov, starejših od 60 let, v naslednjih 10 letih pa se bo njihovo število povečalo najmanj za 25 %!

Starost in bolezen nista istovetni, kar kažejo tudi na primeru srčnega krvnega obtoka, predvsem pa na Beogradu.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi. V bol-

nišnicah SR Srbije so leta 1959 zdravili skupno 497.624, leta 1969 pa 594.585 bolnikov. Med njimi je bilo leta 1969 samo 37.422 oseb, ki so bile starejše od 60 let, 10 let kasneje pa je 90.400! Največ se jih je zdravilo v beograjskih zdravstvenih ustanovah.

Raziskave so potrdile, da imajo starejši ljudje pogosto tudi dve ali več bolezni. Vrh tega kronična obolenja pripeljejo k invalidnosti, predčasni smrti. Po drugi strani pa kronični bolniki upravičeno terjajo sodobno zdravstveno varstvo, ne samo v zdravstvenih domovih, temveč tudi v bolnišnicah, kar povečuje stroške zdravstvene ga zavarovanja. To se nanaša na vsa mesta, predvsem pa na Beograd.

Zdravstveno in splošno varstvo starejših ljudi bi lahko izboljšali ter družbeno sredstvo bolj smotno izkoriščali, če bi ustanovili gerontološki inštitut v našem glavnem mestu. Ta ustanova bi se med drugim ukvarjala z vsem, kar spremlja starost in staranje, to se pravi, z biološko, fiziološko, psihološko, socialno in zdravstveno raziskovanjem, ki se nanaša na starostne spremembe in na njihovo preprečevanje.

Podatki so zanimivi.

KOLESARSTVO

DANES V MILANU

«GIRO» STARTA
BREZ MERCKXA

Svoje sodelovanje je odpovedala
tudi ekipa Molteni-Campagnolo

Letošnji «Giro d'Italia» bo startal danes brez belgijskega kolesarja Eddyja Merckxa. Potem ko je bilo negotovno, če bo svetovni prvak nastopil na tej največji italijanski kolesarski prireditvi, je včeraj njegova soproga Claudine sporočila, da ga zaradi bolezni ne bo na dirki po Italiji. Včeraj zjutraj je namreč belgijski profesionalac imel še vedno visoko vročino. Zaradi njegovega odstopa ne bo startala danes niti ekipa Molteni - Campagnolo, ki je slovela vsa na Merckxu.

Po Moserjevem forfeitu je tako to tekmovalstvo izgubilo še enega izmed protagonistov, ki bi prav gotovo odločilno vplivalo na končni rezultat dirke. «Giro» je tako precej izgubil na zanimivosti, saj bodo, razen nekaterih špancev, ki niso preveč znani, tekmovali v glavnem Italijani ter nekaj Belgijci. Verjetno se bo tako krog favoritov za končno zmago precej razširil. Takoj pridejo na misel imena Gimondija (čeprav še bolehal), Baronchellija (ki je bil pravo odkritje lanske dirke) ter Battaglini (ki se je izkazal s svojo borbenostjo pred dvema letoma). Najzanimivejši pa bodo boji za etapne zmage, kjer se bodo borili Italijan Basso, Serru ter De Vlaeminck, ki bi lahko pripravil presenečenje tudi v borbi na skupni lestvici. Po Merckxovem odstopu se je seznam moških zmagovalcev razširil, vanj bi lahko vključili še Bitossia in toliko drugih. Med španci pa bi bil edini omejevalec vreden kolesar Lasa, ki se dobro brani v hribih.

Danes bo na sporedu prva etapa od Milana do Fiorana Modenesa. Medtem ko bo radio oddajal prihod na cilje etap neposredno, bo televizija predvajala povzetek celotnega tekmovalstva v posrednem prenosu, vsak dan, ob 19.15.

ODBOJKA

V 1. DIVIZIJI

Na vrsti
je predzadnje kolo

Danes in jutri se igra v 1. moški in ženski diviziji predzadnje prvenstveno kolo.

1. ženska divizija

Na stadionu «1. maj» se bosta v slovenskem derbiju srečali Bor in Sokol. Za končnega zmagovalca res ni potrebno spraševati, ker i malo gostje že vnaprej dve točki v zepu.

Zastopnice Sloge se bodo podale na pot v Gorico in AGI jim ne bi smel delati velikih preglavic. Slogešice imajo vse možnosti za osveljevanje točk, ki bi morale zadostovati za obstanek v ligi. To pa pod pogojem, da Kontovel drevi premaga Torriano, ki ima dve točki več in na koncu bo odločilna razlika v setih. Za enkrat je Torriana na boljšem, ker ima razliko za dva seta boljše.

V predtekmi Bor - Sokol bodo najmlajše igralke tržaškega športnega združenja odigrale prijateljsko tekmo s sovratničami šole Rijeke (center), katere trenira trener prvotilgaš Rijeke prof. Anton Jurman.

1. moška divizija

Danes je na sporedu 17. kolo prvenstva 1. moške divizije. Dom je to kolo že odigral prejšnji četrtek, ko je zmagal tekmo v Gradišču s Torriano 3:0.

Olympio čaka danes težka naloga. Fiume Veneto je solidna šesterka, ki sodi med najboljše ekipe 1. moške divizije.

Zato se danes predvideva v Gorici zanimiva in borbeno tekma.

I. K.

3. moška divizija

V zadnjem kolu prvega dela moške 3. divizije bo skušala jutri druga postava Krasa izbojevati svoj prvi prvenstveni uspeh in tako zbrati eno točko s stopenjskega zmaga. Resnici na ljubo so mladi igralci pokazali precejšnjo nerazpoložnost, saj večinoma ne obiskujejo

treningov, tako da so neuspehi le logična posledica te brezbrzičnosti. Če bodo jutri vendarle nastopili v standardni postavi, pa imajo vseeno nekaj možnosti, da osvojijo celotni izkupiček.

—bs—

KOŠARKA

Vse je že nared za današnje srečanje, ki bo ob 19.30 v ljubljanski hali Tivoli med jugoslovansko državno košarkarsko reprezentanco in ameriško selekcijo profesionalcev NBA in ABA.

Takoj naj povemo, da ne bo TV prenosa, in to je seveda velika škoda. Sicer pa bodo jugoslovanski ljubitelji košarke le delno prikrajšani, saj se bosta ti ekipi kar šestkrat pomerili med seboj, danes v Ljubljani, jutri v Zagrebu, nato pa krog favoritov za končno zmago precej razširil. Takoj pridejo na misel imena Gimondija (čeprav še bolehal), Baronchellija (ki je bil pravo odkritje lanske dirke) ter Battaglini (ki se je izkazal s svojo borbenostjo pred dvema letoma). Najzanimivejši pa bodo boji za etapne zmage, kjer se bodo borili Italijan Basso, Serru ter De Vlaeminck, ki bi lahko pripravil presenečenje tudi v borbi na skupni lestvici. Po Merckxovem odstopu se je seznam moških zmagovalcev razširil, vanj bi lahko vključili še Bitossia in toliko drugih. Med španci pa bi bil edini omejevalec vreden kolesar Lasa, ki se dobro brani v hribih.

Danes bo na sporedu prva etapa od Milana do Fiorana Modenesa. Medtem ko bo radio oddajal prihod na cilje etap neposredno, bo televizija predvajala povzetek celotnega tekmovalstva v posrednem prenosu, vsak dan, ob 19.15.

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 17. maja 1975

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

16.30 na Proseku

Primorje — Portuale

KOŠARKA

1. MOŠKA DIVIZIJA

17.00 v Gorici

Dom — Arte

TURNIR PRIJATELJSTVA

17.00 v Sežani

KK Kras — Bor

ODBOJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA

20.30 v Trstu, stadion «1. maj»

Bor — Sokol

20.30 na Proseku

Kontovel — Torriana

18.00 v Gorici

AGI — Sloge

PRIJATELJSKO SREČANJE

18.30 v Trstu

Bor — Rijeka

1. MOŠKA DIVIZIJA

20.30 v Gorici

Olympia — ASC Fiume Veneto

MITING OB TABORNEM OGNJU

15.00 v Gorici, Dijski dom

Prireja MCG

KOTALKANJE

POKRAJINSKO PRVENSTVO

15.00 v Trstu, Miramarski dvor.

Nastopa tudi Polet

ATLETIKA

TROFEJA «PRIMAVERA»

14.30 v Trstu, stadion Grezar

Nastopa tudi Bor

JUTRI

NEDELJA, 18. maja 1975

KOTALKANJE

POKRAJINSKO PRVENSTVO

9.00 v Trstu, Miramarski dvor.

Nastopa tudi Polet

NOGOMET

Jutri se bodo naše enajsterice
poslovile od svojih navijačev

V zadnjem kolu bodo vse igrale na domačih igriščih

2. AMATERSKA LIGA

Po sedmih mesecih bodo jutri odigrale zadnje povratno kolo. Vse naše enajsterice igrajo na domačih igriščih.

Zarja igra proti Giarizzolam, ki so že osvojene na izpad. Bazovci ne bi smeli imeti težav ker so z osvojenimi točkami proti Stock odpravili možnost izpada. Ker erdebe-belis nočejo razočarati svojih navijačev mislimo, da bodo odnesli obe točki na razpolago.

Težjo nalogo bo imelo proseško Primorje, ki bo že danes popoldne sprejelo v goste Portuale. Tržačani namreč računajo na drugo mesto končne lestvice s katerim bi si zagotovili pravico do nastopa v kvalifikacijskih tekmah.

Poslovilna tekma proti tržaškemu Libertasu bo odločila usodo Juventine, ki ima le točko prednosti pred Flaminiom. Z zmago bi si Juventina zagotovila obstanek v ligi, medtem ko bi v primeru remija ali poraza treba čakati na rezultat Flaminiu — Sagrado. Razumljivo je, da bodo Standerčiči jurišali na zmago. Če upoštevamo, da doma niso okusili poraza že štiri mesece (zadnjič proti Sagradu 0:2 v 14. kolu 12.1.75) in so v zadnjih treh tekmah doma iztržili kar šest točk, je razumljivo, da vlada v taboru Standerčev optimizem.

Gost Vesne bo Stock, ki je pred štirimi meseci zadel Križanom vi-

sok poraz (6:0). Od tedaj to je od prvega povratnega kola prvenstva Vesna ni več zastupila praznih rok igrišč, kar pomeni da imajo «plavci» pozitivno serijo, ki traja že 14 nedelj zaporedoma.

TURNIR «N. CORRENTE»
Jutri bodo odigrali drugo povratno kolo, v katerem Breg in Union počivata.

Gaja, ki s tekmo več trenutno deli drugo mesto z De Macorijem, bo šla v goste h Campi Elisi, ki je v začetnem delu presenetil gajevece. Trebrenski Primorec je igral že včeraj popoldne proti Sampvitu.

ŽENSKI NOGOMET

DEŽELNA B LIGA

Nogometiške Primorja bodo sprejele v goste enajsterice Rivignana, katero so prejšnjo nedeljo prisilile k remiju (0:0) Azzurine iz Premariacca. Tudi tokrat bo naloga Prosečank naporna.

Križanke igrajo proti solidni ekipi Radici iz Trsta, ki sodi med favorite tega prvenstva. Ker so varovance trenerja Tenceja prejšnjo nedeljo povsem presenetile, kljub močnemu nasprotniku ne marajo vreti puške v koruzo.

B. R.

KOŠARKA

1. MOŠKA DIVIZIJA

V goriskem derbiju
Dom za drugo mesto

Vsa mladinska prvenstva, v katerih so nastopala naša moštva, so se končala. Ostaja torej za naše ekipe le prvenstvo prve divizije.

Danes in jutri bo na sporedu drugo povratno kolo prve moške divizije. V tem kolu bosta zaposleni le dve slovenski potiski. Bor A ne bo igral proti Interju 1904, ker je telovadnica zasedena zaradi pokrajinskega finalnega turnirja kadetov. Bor B in Polet pa bosta tokrat počivala.

Dokaj važno tekmo pa bodo že

KOLESARSTVO

JUTRI 9. POKAL LONJERJA

Letošnje tekmovalje veteranov
bo še naporenejše od prejšnjih

Dirka bo veljala tudi za «Trofejo osvoboditve»

Jutri bo v Lonjerju na sporedu že deveta tradicionalna kolesarska dirka veteranov za «Pokal Lonjerja». Ta bo letos povezana s tekmovalcem za «Trofejo osvoboditve», ki jo je poklonilo združenje slovenskih športnih društev v Italiji. Letošnje (83 km dolgo) tekmovalje, ki ga prireja slovenski kolesarski klub Adria iz Lonjerja, bo še bolj naporno kot druga leta, saj je prireditelj vključil v dirko težak del vzpona od kamnoloma Faccanoni do križišča med Bazoviško in Trbiško cesto.

Doslej je prireditelj prejel že nekaj prijav, med katerimi so tudi imena kolesarjev iz Padove ter drugih predelov Veneta. Iz dosedanjih prijav je razvidno, da bo tudi tokrat na startu izredno kvalitetna skupina nastopajočih iz krajev izven naše dežele, med katerimi izstopa lankoletni zmagovalec v Lonjerju Zaramella, član padovskega kluba Zanon Cadoneghe, ki je prejšnjo nedeljo v sprintu premagal na krožni dirki v Venetu italijanskega državnega prvaka Aiardija. Ni pa gotovo, če se bodo na startu predstavili tekmovalci iz Lombardije, saj bo prav tako jutri na sporedu pri Milanu dirka veteranov. Lonjerška dirka bi v tem primeru izgubila na številčnosti, saj bi tako odpadlo kakih dvajset dobrih tek-

movalcev. Vseeno pa bi se moralo na startu predstaviti precejšnje število nastopajočih, če upoštevamo, da je samo v Trstu okrog trideset veteranov.

Start tekmovalja bo ob 14. uri v Lonjerju, na cilj pa bi morali kolesarji prispeti okrog 16.15. Proga pa bo naslednja: Lonjer - Ključ - Bazovica - Padriče - Trebče - Opčine - Prosek - Križ - Nabrežina - Sesljan - Vižvije - Mavhinje - Prečnik - Šempolaj - Bajta - Gabrovec - Božje polje - Križ - državna cesta 202 - Obelisk - kamnolom Faccanoni - Bazoviška cesta - križišče nad Lonjerjem - državna cesta 202 - UL Brigata Casale - Sv. Sergij - trg pred tovarno Grandi Motori - Boljunec - vzpon na Ključ - Ključ - Lonjer.

Med amaterji tretjekategoriki pa bo lonjerški klub Adria nastopal v Premariaccu pri Vidmu. Start dirke bo ob 14. uri.

Radi Pečar

MLADINSKE IGRE

DANES NA OPČINAH

Nastop otrok iz treh šol

Gojenci četrtih in petih razredov osnovnih šol opneškega didaktičnega ravnateljstva bodo imeli v sobo-

KOTALKANJE

NA POKRAJINSKEM PRVENSTVU

Poletovci začenjajo sezono
z osvajanjem prvih mest

Alda Sosičeva pokrajinska mladinska prvakinja

Tudi za športnike, ki se ukvarjajo z umetnostnim kotalkanjem, se je začela tekmovalna sezona. Preteklo nedeljo je bilo na kotalkališču tržaškega kluba Jolly prvo letošnje pokrajinsko prvenstvo, in sicer za kategorije deželnih mladincev in naraščajniških dvojic, katerega so se udeležili (poleg omenjenega kluba) tudi Ferrovio, Libertas, Edera, Grandi Motori in openski Polet.

V kategoriji deželnih mladink je nastopilo 31 tekmovalk, med njimi 4 poletovke. Razen Alde Sosič so pri obveznih likih ostale tri odpovedale in so se odrezale relativno slabše. Namesto da bi — kot Alda Sosič — vozile po srednjih krogih, so si izbrale velike, na katere so navajene doma, toda kotalkališče ni bilo «chiro» kot na Opčinah in tako so vse po vrsti dale nogo pred-časno na tla. To je bilo seveda usodno in je ta napaka vplivala na končni rezultat. Alda Sosič pa si je izbrala srednje kroge in jih odlično zvozila, tako da je v lestvici zasedla prvo mesto. V prostem kotalkanju se je prav tako odlično odrezala in je v tej vrstvi zasedla drugo mesto, v skupni oceni pa prvo. Alda Sosič je torej pokrajinska prvakinja, poleg nje pa se bo deželne prvenstva lahko udeležila še Tatjana Sosič, ki je v skupni lestvici zasedla 13. mesto. Omenimo naj še, da je bila Vera Volpi 19., Laura De Grassi pa 25.

Pri deželnih mladincih se je od poletovcev najboljše uvrstila Franko Guštin, ki je bil tretji (tudi on, nevajen kotalkališča, je imel precej smole), v dvojicah naraščajnikov pa sta prav tako zasedla tretje mesto Adriana Sosič in Boris Škerk, medtem ko je bila dvojica Tatjana Malalan in Mario Garavello sedma.

Skupni izkupiček je torej eno prvo in dve tretji mesti za Polet, kar je več kot zadovoljivo.

Danes popoldne pa se začne drugi del pokrajinskega prvenstva, na katerem bodo nastopili naraščajniki in mladinci vsedržavne kategorije. Polet je na to tekmovalje prijavil dve mladinki ter dva mladince, ter 12 naraščajnic in dva naraščajnika.

Danes popoldne in jutri dopoldne ta. Tekmovanja bodo na kotalkališču Dopolavoro Ferroviario v Miramarskem drevoredu.

EKR

Alda Sosičeva je bila prva med mladinkami

Franko Guštin se je uvrstil na 3. mesto

Adriana Sosič in Boris Škerk sta bila med naraščajniki tretja

FRANCI STRLE
PARTIZANSKI
VOLK SAMOTAR

57.

Viktor je pomolčal in se zazrl v praznino obzorja, kakor da se mu je pogled za zmeraj utopil v daljavi.

«Prestali bomo tudi to golgotu,» je dejal kakor sam zase. Poslej je to reklo pogosto uporabljal.

PO ZLOMU FASISTIČNE OSI

Glavni štab narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije, ki se je tako preimenoval iz Glavnega poveljstva sredi leta 1943, je že štiri dni po kapitulaciji Italije izdal odredbo o ustanovitvi vojaških oblasti v zaledju. Z njo je zapovedal, da se morajo takoj organizirati komande področij, komande mest, partizanske straže in narodna zaščita. Komanda cerkniškega (vojnega) področja naj bi se ustanovila na ozemlju cerkniškega okrožja OF. Zelo zanimiva so tudi navodila organizacijskega oddelka tega štaba o tem, kako naj bodo zaledne vojaške oblasti organizirane in kakšne naloge naj opravljajo, ki so bila predpisana 14. septembra 1943. Komaj tedni dni pozneje, 21. septembra 1943, je Glavni štab NOV in PO Slovenije že imenoval komande cerkniškega, ribniško-velikolaškega in stiško-grosupeljskega področja. V komando cerkniškega

vojnega področja so bili imenovani: Aleksander Lavrič za komandanta, Izidor Horvat za namestnika komandanta in Viktor Kraševac za pomočnika komandanta.

Rekonvalescenti iz vojnih partizanskih bolnišnic na Kočevskem Rogu med zbiranjem v Srednji vasi pri Črmošnjicah za odvoz v letali v južno Italijo. Drugi z leve (z berglami) je nekdanji borec Šerčerjeve brigade Milan Kraševac (Fotografijo je posnel akademski slikar Božidar Jakac).

S tem v zvezi je treba pojasniti, kakšne naloge in pristojnosti so imele komande področij sploh ter kakšne naloge in pristojnosti je imel pomočnik komandanta. Komande področij so morale v zaledju prevzeti vse posle

od operativnih enot, da bi se le-te lahko posvetile izključno bojnim nalogam. Komande področij so morale mobilizirati ljudi za NOV in POS in za vojaške dolžnosti v zaledju, skrbeti so morale za prehrano, opremljanje, nastanjanje enot in vojnih organov zaledja ter zbirati hrano v skladišča. Ustanavljati so morale vojaške delavnice in jih voditi, skrivna skladišča, organizirati javna dela, zdravstveno službo zaledja in ambulate, vzpostavljati in urejati promet, skrbeti za red in voditi boj proti peti koloni, izdajstvu, panikarstvu, sabotaži in vohunstvu. Poleg tega so morale nadzirati zaplenjeno imovino narodnih sovražnikov, urejati vojaške sodne oblasti, organizirati obveščevalno službo, postavljati in nadzirati komande mest in partizanskih straž.

Pomočnik komandanta področja, kar je bil Viktor Kraševac, je vodil politično delo, obenem pa je bil predsednik vojaškega področja sodišča, ki sta ga sestavljala še en pravnik in en partizan.

Dasiravno je bil položaj pomočnika komandanta področja zelo pomemben, pa vseeno preseneča, zakaj Viktor ni bil imenovan za komandanta. Imel je namreč dosti več partizanskega znanja in vsestranskih sposobnosti od Aleksandra Lavriča, ki je bil sicer rezervni oficir bivše vojske in zvest pristajač OF, toda do 12. septembra 1943 ni imel nobenih partizanskih izkušenj. Tovariši, ki so predlagali to imenovanje, najbrž z Viktorjevo partizansko preteklostjo iz Gorskoga kotarja niso bili seznanjeni, morda pa so takemu imenovanju botrovali tudi politično-taktični razlogi.

Viktor Kraševac in Aleksander Lavrič sta se poznala še iz časov, ko je bil Viktor za strojnika na Modicevi žagi v Novi vasi. Zelo dobro sta se razumela. Lavrič ga je nadvse cenil, v Viktorju pa je našel tudi dobrega to-

variša in odličnega svetovalca. Zaradi vsestranske preudarnosti mu je prepuščal marsikaj takega, kar bi sicer sodilo v njegovo lastno pristojnost. Ker je Viktor poznal gozdove do potankosti, je imel odločilno besedo tudi pri odrejanju, kje napraviti tajna skladišča. Za skladišča so bili določeni stari partizani, člani partije in Viktorjevi tovariši.

Komanda cerkniškega vojnega področja je nastala nekako deset dni po kapitulaciji Italije. Takoj je začela delovati s polnim zagonom. Najprej je bilo treba izvesti popolno mobilizacijo, ki je odlično uspela. Tako je bilo mogoče ustanoviti Loško brigado, ki je 23. septembra 1943 zaprisegla na Knežji njivi in ob ustanovitvi štela kakšnih 450 borcev. Hkrati in takoj zatem so Viktorjevi tovariši začeli zbirati orožje, strelivo in vojaško opremo ter urejati tajna skladišča v snežniškem pogorju. Takih skladišč je bilo enajst. Večinoma so jih takoj prevzeli orožarji 14. divizije s skladiščniki vred, zakaj operativnim enotam so bila tudi namenjena.

Največ orožja, streliva in vojaške opreme je Viktor s tovariši nabral v vojašnicah po gozdovih od Leskove doline do Korena, potem pa še v Prezidu, Pudobu in na Blokah. Za lego teh vojašnic je dobro vedel še od prej, ko je hodil na ogled in iskal priložnosti za napade na italijanske vojske in oficirje. Tako je zdaj lahko dajal natančne ukaze in navodila, kaj je treba kje iskati.

Za zalogo hrane je bilo teže. Vojske v Loški dolini, na Mašunu in v okolici Rakeka je bilo mnogo, pa je bilo hrane komaj za sproti. Da bi pripravili skladišča ni bilo govora. Zaradi odгона ljudi v internacijo so bila polja obdelana le na pol, uničen večji del živine in to se je po odhodu Italijanov močno poznalo.

(Nadaljevanje sledi)

POTOVANJE EGIPTOVSKEGA PREDSEDNIKA PO BLIŽNJEM VZHODU

VZTRAJNI SADATOV NAPORI ZA ENOTEN NASTOP ARABCEV

Doslej je egiptovski državnik obiskal Kuvajt, Irak in Jordanijo - V bližnji prihodnosti sestanek z Gedafijem

KAIRO, 16. — Predsednik parlamenta arabske federacije (Egipt, Libija in Sirija) Basir El Rabiti je danes sporočil, da bo v kratkem prišlo do sestanka med tremi predsedniki teh arabskih republik, to je Sadata, Gedafija in Asada. Kot je znano, obstaja med temi tremi državami federacijska zveza, ki pa je za sedaj le bolj na papirju. V dobro obveščenih krogih trdijo, da je bila seja sklicana bolj zato, da se srečata Sadat in Gedafi, medtem ko bi Asadu pripadala vloga posredovalca pri hudem sporu, ki v zadnjih dneh razdvaja Egipt in Libijo. Datum sestanka še ni bil določen, toda upravičeno se lahko domneva,

POLICIJSKI KOMISARIATI NEVARNI... ZDRAVJU

Strokovnjaki francoskega državnega zavoda za preučevanje in raziskovanje higienskih razmer so ugotovili, da so policijski komisariat v Parizu poleg železniških postaj biološko najbolj onesnaženi kraji in zato nadose nevarni človeškemu zdravju.

Italijanska mesta veljajo na splošno za umazana, pa tudi Francozi se s snago svojih mest in zlasti prestolnice ne morejo ponahati. Strokovnjaki zavoda za higieno so v svoji študiji ugotovili, da je v Parizu le 9 šot čistih, 33 znošno umazanih, kar 58 pa nevarnih zdravju. Prav tako nevarne so cesti za avtomatske očiščevalce, ki so pravi viri onesnaženosti iz enega stanovanja za druge.

Za biološkim onesnaženjem se ne gre šalit in je po mnenju izkušenecov prav tako nevarno, če že ne nevarnejše od kemije. V zadnjem letu so na primer v Franciji imeli kar 15 milijonov kužnih bolezni, za katere je bilo potrebnih 40 milijonov medicinskih preparatov in zaradi katerih so zgubili 45 milijonov delovnih ur.

RODOLJUBI PA TAKI!

Sedem ljudi, med katerimi tajnik demokršćanske federacije v Sanremu Ezio Specogna, se bo moralo v kratkem zagovarjati zaradi nemavdnega prekrška: «preusmerjanja» petičnežev in tuje igranice. Seveda zadeva ne bi verjetno imela tako hudi posledice, če se ne bi pripetila v Sanremu, kjer je igranica eden od glavnih virov dohodkov. Občinskim in sodnim upraviteljem nikakor ni šlo v račun, da bi domači industriji zapravljali svoj denar v tujini. Že iz domovinskih razlogov bi bilo bolje, da se pe-tičneži pustijo opehariti doma. Seveda «preusmerjevalci» niso bili tako tenkočutni in ljubeči do domovine: zanje je imel vsekakor prednost njihov lastni žep, oziroma bolje povedano njihov bančni tekoči račun.

da bo do njega prišlo takoj potem, ko bo Sadat zaključil svoje obiske v raznih državah na Bliznjem vzhodu.

Davi, kot sporočajo iz Amana je Sadat prispel v Jordanijo, kjer se bo mudil dva dneva. Pri prihodu ga je sprejel kralj Hussein v spremstvu prestolonaslednika Hasana ter številnih jordanskih osebnosti. Večšotčglava množica je na poti od letališča do predsedniške palače pozdravila egiptovskega gosta kot zmagovalca v «oktobrski vojni». Množica je tudi vzklakala razna gesla kot «Hidemo, da se nam vrne Jeruzalem in Palestina».

Takoj po prihodu v predsedniško palačo se je Sadat pogovarjal dve uri s kraljem Husseinom. Zvečer je hasemitski vladar poredil slavnostno večerjo v čast egiptovskega gosta.

Jordanska časopisje pripisuje velik pomen Sadatovemu obisku. Posebno poudarja, da moč in sila arabskih držav ni samo v vojaški oborožitvi, temveč predvsem v izdelavi skupnega načrta za združitev vseh arabskih sil ter za skupno izkoriščanje obstoječih zmogljivosti. Časopis «Al Destur» piše, da Jordanija z veseljem pozdravlja egiptovskega predsednika. «Skupno bomo delali — pravi list — z namenom, da uresničimo vse cilje arabskega naroda, to je osvoboditev zasedenih ozemelj ter svetlih krajev (Jeruzalem)».

Sadat je prispel v Aman iz Bagdada, kjer je obiskal predsednika Hasana Al Bakra in druge iraške državnike. Egiptovski predsednik je izrazil svoje zadovoljstvo zaradi uspešnih pogovorov s predsednikom Bakrom. Iranski časopisni agenciji je izjavil: «Naša stališča so si enaka ter smo nalešli na popolno razumevanje glede obravnavanih vprašanj. Pogovarjali smo se o vseh problemih, ki zadevajo arabski narod in njegove osnovne cilje».

Na tiskovni konferenci je Sadat odgovoril tudi na vprašanje, ki je zadevalo zvezo stališča ob drug državi v smeri ženevske konferencije. Egiptovski državnik je poudaril, da različna stališča sicer obstajajo, vendar pa je osnovnega pomena dej-

stvo, da obstaja popolna enotnost glede osnovne strategije... Ne bomo se odpovedali niti enemu kvadratnemu centimetru arabske zemlje in ne bomo popuščali glede pravic palestinskega ljudstva».

Medtem se je zvedelo, da je Irak podaril Egiptu ob Sadatovem obisku 115 milijonov dolarjev. Od te vsote bodo porabili 85 milijonov dolarjev za nakup enega milijona ton iraškega surovega petroleja, 35 milijonov pa bodo namenili za gradnjo ljudskih četrti v Port Saidu.

Se pred obiskom v Bagdadu je Sadat bil v Kuvajtu. Po obisku v Amanu pa bo odšel v Damask v Sirijo, kjer bo zaključil svoje potovanje po arabskih državah na Bliznjem vzhodu.

Vse te obiske egiptovskega predsednika je treba povezati s političnimi pripravami za sestanek, ki ga bo imel 1. in 2. junija z ameriškim predsednikom Fordom v Salzburgu.

S temi pripravami je treba očitno povezati tudi bližnji sestanek z Gedafijem in Asadom.

Vprašanje arabske enotnosti je ključno vprašanje, ki se danes postavlja pred arabski svet. V Egiptu se bo bojijo, da bi se utegnili zgoditi, da bi obe veselesi, se pravi ZDA in Sovjetska zveza «zamrznila» vprašanje Bliznjega vzhoda prav na podlagi ugotovitve, da Arabci niso enotni. V tem smislu piše tudi egiptovski «Al Ahram», ki pravi, da je v teku proces pomiritve med ZDA in Sovjetsko zvezo, čeprav bi dogodki v Vietnamu dokazovali nasprotno. Proces popuščanja in pomiritve se bo še nadaljeval ter je zato dolžnost arabskih držav, da napravijo vse kar je v njihovih močeh, da ne bi prišlo do zamrzitve vprašanj Bliznjega vzhoda v izključno korist dveh veselei.

Egiptovski list piše še, da bi obe veselesi «zamrznila» sedanje stanje z izjavami, da PLO niso priznali Izraela. Zato bi palestinska organizacija ne mogla sodelovati na ženevski konferenci, ker bodo tam razpravljali prav o tem priznanju.

Ti spori so imeli svoj odraz tudi na nedavnih pogovorih, ki jih je imel pred kratkim Jaser Arafat s sovjetskimi voditelji. Spor je nastal prav zato, ker Jaser Arafat in njegova organizacija nečeta priznati Izraela.

Iz Bejruta sporočajo medtem, da je bil v libanonskem glavnem mestu ubit kapetan Abu Hasan, ki je pripadal organizaciji «Al Fatah». Abu Hasana je ubila eksplozivna avtu s katerim se je peljal. Kdo je namestil eksplozivni naboj, se ne ve, Abu Hasan je malo prej prišel s področja pri Gazi, kjer je sodeloval v akcijah proti Izraelcem.

Karamanlis v Bonnu

BONN, 16. — Predsednik grškega ministrskega sveta Konstantinos Karamanlis, ki je prišel včeraj v Bonn na uradni obisk, se je danes pogovarjal z zveznim kanclerjem Helmutom Schmidtom v navzočnosti dveh ministrov za zunanje zadeve Dimitriosom Betsiosom ter Hansom Genscherjem. Na pogovoru so obravnavali vprašanje vstopa Grčije v Evropsko gospodarsko skupnost. Govorili so tudi o ciprski krizi, o grško-turškem sporu ter o vprašanjih NATO. Grški predstavniki so se za-

PREISKAVA O NAPADU NA ODBORNIKA PSDI V GAGGIANU

Ugrabitev Malabarba maščevanje mafije

Načelnik socialdemokratske svetovalske skupine naj bi pomagal policiji pri razkrinkanju mafijske tatinske tolpe

ABBATEGRASSO (Milan), 16. — Karabinjerji in policija iz Gaggiana, ki vodijo preiskavo o ugrabitvi socialdemokratskega odbornika Angela Malabarba, so prepričani, da ugrabitev nima političnega pečata, kot je kazalo v prvem trenutku. Današnji izsledki politične ugrabitve pravi, da hipoteza politične ugrabitve ne obstaja, vse kaže, da je socialdemokratski odbornik prišel navkriž z mafijo.

Pred nekaj meseci je namreč Malabarba prodal neki družbi, o značaju katere je v teku preiskava, zemljišče ob pokrajinski cesti Gaggiana-Rosate. Tu so zgradili skladnišče, v katerih so pred enim mesecem preiskovalci zaplenili štiri ukradene tovornjake z oznako TIR in aretirali štiri domnevne tatove. Čeprav je močnejša policija je neprodna, da je napotila za to akcijo dal agentom prav Malabarba.

Domnevo, da gre za maščevanje mafije, potrjuje tudi dejstvo, da drugdes ugrabitelji še niso stopili v stik s svojci socialdemokratskega odbornika, ki bi zahtevali odkupnino. Karabinjerji in policija so davi preiskali nekaj področij v milanski pokrajini, kjer so v zadnjih dneh odkrili «celice» mafijske upraviteljske tolpe in kjer so bili zaprti ugrabljeni industrijci ter petičneži.

nimali tudi za finančno pomoč grškemu gospodarstvu.

Zdi se, da je treba pripisati Karamanlisov obisk v Bonnu posebno pripravo za vrhunsko srečanje držav NATO v Bruslju. ZRN skuša namreč okrepiti spet NATO, ki je v zadnjem času doživela precejšnjo krizo.

STOCKHOLM, 16. — Osem mrtvih in devet ranjenih, med katerimi trije zelo hudo, je terjala železniška nesreča v kraju Norrköping, kakih 150 km od prestolnice. Nesreča se je pripetila, ker sta trčila dva vlaka.

PODEL ATENTAT SREDI NOČI

Neznanci zažgali stanovanje turinskega namestnika državnega pravdnika Maddalena

Prasketanje plamenov in dušec dim sta prebudila sodnika in ženo - Zakonca sta rešila otroka in skupaj z njima zbežala na balkon - Vse kaže, da gre za povračilni atentat na sodnika, ki je bil znan po svoji strogosti

Sodnik Maddalena pred svojim opustošenim stanovanjem

Imenovan upravni svet radiotelevizijske ustanove

RIM, 16. — Danes popoldne se je sestala skupščina delničarjev radio televizijske ustanove Rai-TV. Na dnevnem redu je bilo imenovanje šestih članov upravnega sveta ustanove. To imenovanje pritiče skupščini po statutu, medtem ko je parlamentarna nadzorna komisija imenovala že večerj deset članov. Upravni svet je sestavljen od naslednjih 16 oseb: Florindo d'Alimio (KD - Molise), Giulio Bolacchi (KD - Sardinija), Luciano Ventura (KPI - Lazio), Beniamino Finocchiaro (PSI - Apulija), Leopoldo Elia (KD), Rosa Russo Jervolino (KD), Guido Ruggerio (PSDI), posl. Vito D'Amico (KPD), Franco Compasso (PLI), Giovanni Ferrara (PSD). Vsi ti se so bili imenovani včeraj. Danes je skupščina imenovala še naslednje člane: Ernesto Manneli (KD), Vittore Branca (KD), Giorgio Gregori (KD), Nicola Matteucci (FRI), Massimo Pini (PSD), Giampiero Orsello (PSDI).

Nekatera imenovanja so sprožila val nezadovoljstva. To se je zgodilo med drugim, ker ni bil imenovan Piero Bassetti. Med drugimi je festivalni predsednik čežela Emilia Romagna Guido Fanti, čeže, da je do izključitve prišlo na priisk KD. Demokristjani zavračajo to obtožbo.

MOSKVA, 16. — Zvedelo se je, da je društvo sovjetskih slikarjev izključilo iz svojih vrst oporečnika slikarja Oskarja Rjabinu. Izključeni slikar je eden od najvidnejših predstavnikov skupin slikarjev, ki so v zadnjem času privedli več razstav v raznih stanovanjih v Moskvi. Na to delavce pa je bil hudo ranjen. Reševalci še vedno iščejo osem mož, ki jih pogrešajo. Policija ima zelo malo upanja, da bi bili še živi.

likarje.

TURIN, 16. — Neznanci so danes ponorči zažgali stanovanje namestnika turinskega državnega pravdnika dr. Marcella Maddalena na Korzu Rosselli. V atentatu je bila pravdnikova žena, Marina, ki je tudi sama sodnik odseka za delo, huje opečena in se bo morala zdraviti 20 dni na dermatološkem oddelku turinske bolnišnice.

Sodnik in žena sta spala, ko ju je prebudilo prasketanje plamenov in dušec dim: vhodna vrata so gorela in ognjeni zublji so se bliskovito širili po stanovanju. Zakonca sta nemudoma stekla k otrokoma, ki sta spala v svoji sobici, nato pa sta dala alarm in poklicala gasilce. Zenska se je huje opekla, medtem ko je skušala s svojim telesom braniti otroke pred ognjenimi zublji, ki so se blizili sobici. Kljuka je bila že tako razbeljena, da sta si zakonca pri odpiranju vrat opekla roke.

Takoj nato so se vsi štirje zatekli na balkon: to je bila edina rešitev, saj jima je plamenec zid zapiral pot do stopnišča, poleg tega pa je bila zmes zraka in bencinskih plinov eksplozivna in dejansko je prišlo do manjših eksplozij. Seže ko so gasilci, ki so nemudoma prihitali na kraj atentata, ukrotili ognjene zubljje, so lahko nudili prvo pomoč sodnikov ženi. Družina se je rešila iz smrtonosne pasti zaradi posebne strukture stanovanja: spalnice sta namreč daleč od vhoda, ki so ga teroristi polili z bencinom, vrhu vsega pa ima hodnik še obliko črke L, kar je tudi zaviralo prordiranje plamenov. Če bi bili spalnice bliže žarišču požara, bi družina gotovo zgorela v plamenih. Knjižnica, ki je tik ob vhodu, je namreč povsem uničena in zaradi izredne vročine se je s stropa okrušil omet, šipe pa so se stopile.

Doslej niso preiskovalci našli nobenega indicia, ki bi jim lahko služil za preiskavo, ali bi pokazal, če ima atentat politični pečat, ali pa gre za navaden kriminalni peat, ali pa to sodniku, ki je bil znan po izredni strogosti. Tehnika požiga vseka-kor spominja na atentat proti rimskemu sodniku Paulinu Dell'Annu pred dvema letoma. Teroristi so polili vhodna vrata stanovanja z vnetljivo tekočino tako, da se je tekočina razlila tudi po stanovanju. Na stopnišču blizu vhodnih vrat so preiskovalci našli na pol stopljenjo plastično posodo, ki so jo požigalci uporabili za svojo podli izpad.

Čeprav je preiskovalni stroj turinske policije in karabinjerjev stekel s polno paro, so bili rezultati zelo skromni. Teroristi niso namreč pustili za sabo nobenega sledu, ki bi lahko omogočil odkritje njihove istovetnosti, ki bi lahko dale povod za povračilni atentat. Edina vez, katere so se nekateri preiskovalci oprijeli kot brodolomec rešilnega paku, ki zbujaa sum o morebitnem političnem atentatu je dejstvo, da je dr. Maddalena pred časom vodil preiskavo proti Giorgiu Panizzariju, enemu od treh ujetnikov, ki so se prejšnji teden uprli v kazalnice v Viterbu in ki so bili povezani s samozanimimi «oboroženimi proletarskimi oddelki» (NAP).

Bolj kot za domnevo, na kateri o-snovati preiskavo, gre v tem primeru le za ugotovitve nekega dejstva: navzile celodnevnu naporo preiskovalci doslej, niso mogli ugotoviti nobene stične točke med podlim požigom in uporom v kazalnici v Viterbu ter s tem povezano ugrabitvijo kasacijskega svetnika Di Genarra. Druga domneva, ki je vsaj v luči dosedanjih izsledkov bolj osnovna, je da gre za maščevanje sodniku, ki je znan po masčevanju sodnikov, ki so stremeli za tem, da bi odkril resnico, pa naj gre še za tako nepomemben proces. Prav zaradi tega so ga zaporniki ali zdi-je, proti katerim je vodil preiskavo,

nekajkrat napadli in skušali neposredno obračunati z njim.

V Južni Afriki temnopoliti častniki

CAPETOWN, 16. — Južnoafriška vojska je včeraj prvič v svoji zgodovini imenovala za častnike sedem mulatov. V ta namen so pripravili posebno slavnost na kateri so temnopoliti vojaki prejeli čin poročnika. Vseh sedem pripada enemu od najstarejših polkov, ki se je posebno izkazal v drugi svetovni vojni. Sedaj se bo prvič zgodilo, da bodo morali beli vojaki, nižji po činu, pozdravljati temnopolte častnike.

ZAKLJUČENA PREISKAVA O UMORU POLICIJSKEGA AGENTA A. MARINA

Misovska poslanca Servello in Petronio formalno obtožena hujskanja k izgreodom

Preiskovalni sodnik Frasherelli, ki dolži parlamentarca udeležbe na prepovedanem shodu in upiranja javnim funkcionarjem, je predal akte sodišču v nadaljnji postopek

MILAN, 16. — Preiskovalni sodnik Vittorio Frasherelli je zaključil dodatno preiskavo o umoru policijskega agenta Antonia Marina s formalno obtožbo proti misovski poslanca Francu Servellu in Francu Petroniu ter je predal sodne akte sodišču v nadaljnji postopek. Misovska poslanca sta obtožena udeležbe na prepovedanih manifestacijah in upiranja policijskim silam v obremenjenih okoliščinah.

V svoji razsodi preiskovalni sodnik piše, da se je odločil za obtožbo in predal akte v nadaljnji postopek, ker sta Servello in Petronio «pomagala pri organizaciji manifestacije, o prevarniškem namenu katere ni mogoče dvomiti. Dvom je tem bolj neumestna, ker se je manifestacija dejansko spremenila v spopad s policijskimi silami, med katerim je bilo več agentov in civilistov ranjenih, agent Antonio Marino pa ubit. Servellu in Petroniu je kar naprej še obremenilo okoliščino, da sta hujskala k izgreodom tudi mladoletnike».

Preiskovalni sodnik je prav tako obtožil upiranja policijskim silam funkcionarja milanske federacije MSI Nestoreja Crocacia in Pietra de Andreisa, medtem ko je popolnoma oprstil Gianluigia Radiceja in Giorgio Muggianija, za katere je javni tožilec dr. Viola prav tako zahteval formalno obtožbo.

Tako je končno zaključena preiskava o umoru agenta Antonia Marina. Pred milanskim porotnim sodiščem je že v teku proces proti domnevnima morilecema Vittorio Loui in Fabriziou Murelliju ter trideset-terici fašističnih pretepačev, ki so obtoženi udeležbe na prepovedanem shodu in upiranja javnim funkcionarjem. Za misovska poslanca Servella in Petronia pa je bila potrebna dodatna preiskava, ker je poslanca zborska dala z veliko zamudo dovoljenje za sodni postopek. S tem pa je razdelila proces na dva dela, ki sta med seboj tesno povezana, čeprav formalno ločena. To je velika zapreka za ugotavljanje resnice, ki je večkrat poudaril javni tožilec Viola, ki je zamen zahteval združitev — saj je iz obravnave na porotnem sodišču popolnoma izpadel ključni del preiskave, ki zadeva odgovornost MSI pri organizaciji izgre-dov. Ta je — kot piše v svojih za-ključkih — sodnik Frasherelli — ne-

oporečna «saj na določeni ravni ne moremo govoriti le o potuhi pač pa stvarno le o udeležbi na prepovedanem shodu in o hujskanju proti policiji. Prav zaradi tega na podlagi zbranega gradiva je neoporečno dejstvo, da je poslanec Petronio dobro vedel, kaj se kuha v neofašističnem kotlu».

Kar zadeva poslanca Servella, sodnik pripominja, da je odnos med njim in izvenparlamentarno desnicno nadvse sumljiv. «Nepojmljivo je namreč — poudarja sodnik — da funkcionarji ščuvajo pretepače k po-litičnim izgreodom, ne da bi vodja federacije vedel, kaj se dogaja». Dr. Frasherelli pobija tudi Servellovo jamranje, da mu niso zajam-čili pravice do obrambe in poudarja, da že samo dejstvo, da je bil za-slišan, ko je poznal vse sodne akte, je bilo zanj velika prednost.

Z razsodo preiskovalnega sodnika je bila še enkrat potrjena odgovornost MSI pri organizaciji poli-cijskih izgreodov, ki so zahtevali smrt agenta Antonia Marina. Tega so se dobro zavedali tudi sami misovski voditelji, saj so v zadnjem trenutku poskusili brezupno samobrambo akcijo in so prijavili policiji pre-tepačca Louia in Murellija, ki sta ob-tožena umora agenta. Kakšen nam-er je za misovsko stranko ta umor priča tudi dejstvo, da so ponudili družini ubitega policista 20 milio-nov lir, da se ne prijavlja na proce-su kot zasebna stranka.

Prav zaradi tega pa je še tem hujske dejstvo, da se notranje mi-nistrstvo ni prijavilo na procesu kot zasebna stranka. To se vselej dogaja (isti primer se je ponovil na proce-su proti Mariu Tutiju), ko gre za policiste, ki so padli v spopadu s fašisti. Medtem ko pred nekaj me-seci na procesu proti roparjem, ki so zbežali z avtom kvesture, ni mi-nistrstvo pomisljalo niti trenutke in se je prijavilo kot zasebna stranka. Se več pravni zastopnik ministrstva se je ob tej priliki izkazal za izred-no bojevitost in s svojim nastopom pripomogel k strogi obsodbi banditov. Tudi to je dokaz, kako ne-potrebno je zaostrovati zakonske nor-me proti političnemu in navad-ne-mu kriminalu, kot zahteva vlad-a, zlasti če je to notranje minist-rstvo avto pomembnejši od človeške življenja.

Preiskovalni sodnik je prav tako obtožil upiranja policijskim silam funkcionarja milanske federacije MSI Nestoreja Crocacia in Pietra de Andreisa, medtem ko je popolnoma oprstil Gianluigia Radiceja in Giorgio Muggianija, za katere je javni tožilec dr. Viola prav tako zahteval formalno obtožbo.

Tako je končno zaključena preiskava o umoru agenta Antonia Marina. Pred milanskim porotnim sodiščem je že v teku proces proti domnevnima morilecema Vittorio Loui in Fabriziou Murelliju ter trideset-terici fašističnih pretepačev, ki so obtoženi udeležbe na prepovedanem shodu in upiranja javnim funkcionarjem. Za misovska poslanca Servella in Petronia pa je bila potrebna dodatna preiskava, ker je poslanca zborska dala z veliko zamudo dovoljenje za sodni postopek. S tem pa je razdelila proces na dva dela, ki sta med seboj tesno povezana, čeprav formalno ločena. To je velika zapreka za ugotavljanje resnice, ki je večkrat poudaril javni tožilec Viola, ki je zamen zahteval združitev — saj je iz obravnave na porotnem sodišču popolnoma izpadel ključni del preiskave, ki zadeva odgovornost MSI pri organizaciji izgre-dov. Ta je — kot piše v svojih za-ključkih — sodnik Frasherelli — ne-

RAZSODBA FLORENTINSKEGA POROTNEGA SODIŠČA

Dosmrtna ječa za fašističnega morilca Maria Tutija

Porotniki so ga spoznali za krivega umora policijskih podčastnikov Falca in Ceravola

FIRENCE, 16. — Z odsodbo fašističnega morilca Maria Tutija na dosmrtno ječo se je na florentinskem porotnem sodišču zaključil proces zaradi umora policijskih podčastnikov Falca in Ceravola. Sodni zbor ni imel, kot ni mogel imeti nobenega dvoma in je po dobri uri posvetovanja izrekel svojo razsodbo proti obtožencu, ki baje živi sedaj v Argentini.

Sodna obravnava je bila kratka in ne posebno napeta, saj ni bilo nobenega dvoma o Tutijevi krivdi. Glavna obremenila priča apunat La Rocca, ki ga je morilec hudoril, da je s svojimi izjavami poudaril, da je fašistični prevratnik hladnokrvno ubil, da bi si zagotovil beg. To dokazuje tudi smer krogel, ki so ubile podčastnika Ceravola: Tutija ga je prvič le lažje ranil in agent je stekel na ulico, da bi po radiu prosil za pomoč. Geometer je nato streljal nanj kar z okna in ga ubil.

V zaključnem govoru je javni tožilec dr. Pappalardo dal velik poudarek tej okoliščini kot tudi dejstvu, da je bil geometer član mo-godne in razpredene prevratniške organizacije, sicer ne bi izgini v slabi pol uri, v nekaj dneh pa ne bi bil že na varnem v tujini.

Tutijev odvetnik Cosmai očitno ni mogel zanikati dejstev, s spretnim posegom pa je skušal vsekakor zmanjšati Tutijevo krivdo. Po njegovem mnenju naj bi prevratnik streljal v trenutku blaznosti in dvojni umor naj ne bi bil premišljeno hladnokrvno dejanje blazneža, pač pa podzavestni upor mladega človeka proti korupciji in brezplodnemu strankarstvu. Ob pogledu na policiste, ki so prišli ponj, naj bi Tutija, fizično in duševno nobenega spretel strah pred morebitnimi posledicami. Streljal naj bi zato, da bi branil svojo čast pred neosnovano obtožbo prevratniškega rovarjenja.

Porotniki so kot rečeno popolnoma osvojili izvajanje javnega tožila in po kratkem posvetovanju obsodili zločinca na dosmrtno ječo. S tem procesom primer Tutija še ni zaključen: v Arezzu je še v teku preiskava o bombnih atentatih na železniške proge in o razpredeni prevratniški dejavnosti «oborožene revolucionarne fronte», ki si med

drugim lasti očetovstvo zadnjega študenta na progno Firence-Rim, ki le za las ni zahteval na desetine človeških žrtve.

Aleksander Rukavina

(Nadaljevanje s 4. strani)

moških, ki so pred nedavnim pogibili iz italijanske vojske in se pripravljali na odpor proti fašizmu, na odhod v parizane. Ko so jih pobrali po vasi, so jih odgnali v ograjeni prostor okoli cerkve. Ljudje so tu posedli ob cerkvenem zidu in zaskrbljeno čakali, kaj bo z njimi. Zenske, otroci in starci so jokali po vasi in obupovali nad usodo svojcev. Jetniki, ki se niso vedeli kaj bo z njimi, so mirno sedeli in v upanju čakali.

Kaže, da nemškimi nacističnim zverem to ni bilo po godu. V njih je morda vendarle bila še drobna, neznamna, komaj zaznavna sled humanosti, kajti ni se jim zdelo možno te mirne neoborožene ljudi postreliti kar tako. Zato so nekemu domačinu, izdajalcu, katerega ime ni znano, rekli, naj te mirno čakajočce žrtve nam govori, naj skušajo pobegniti. In ljudje so res mislili, da gre za resničen prijateljski nasvet. Naglo so vstali in začeli bežati. In tedaj so jih Nemci začeli kositi. Vseh 19, kolikor jih je bilo pri cerkvenem zidu, so Nemci s svojimi brzostrelkami prešetal.

Ob proslavi dneva borca ter hkrati 30-letnice osvoboditve bodo v Novi vasi odkrili ali bolje odprli spominski park 19 svojim žrtvam. Na zunanjem zidu cerkve bodo na starih velikih bakrenih ploščah izraženi zadnji trenutki življenja nesrečnih 19 Novovlaščanov. In ob slehernem dnevu, ko bo sonce obsijalo zunanji cerkveni zid, bodo sedaj in bodočim rodovom Nove vasi prisori z starih plošč oživljali strahotne žrtve, ki jih je našlo ljudstvo dalo za svobodo in opozarjalo na to, da je treba to svobodo varovati tudi za to, da bi se ne izdale žrtve, ki so za svobodo padle.

T. F.

Boldrini

(Nadaljevanje z 2. strani)

mednarodno sodelovanje z bližnjimi narodi.

V nadaljevanju je Rinaldi obravnaval gospodarske dosežke in nekatera konkretna vprašanja pokrajinske pristojnosti, kot je moderen naskiz zdravljenja v psihiatrični bolnišnici in druge zdravstvene ter kulturne pobude. Odločno je zavrnil stari in novi fašizem in dejal, da tudi v Trstu fašisti skušajo vzbuja-ti sovraštvo in napetost.

Glede odnosov s strankami ustanove loka pa tržaška KD «ponavlja svoje nasprotovanje zgodovinskemu kompromisu, kot ga predlaga KPI in tudi minikompromisom krajevnega značaja» in to Rinaldi obrazlo-žuje, češ da so «komunisti še vedno dvoilčni in nevarni glede vprašanj svobode in demokracije». KD namerava nadaljevati z zavezni-štvom leve sredine, pri čemer je Rinaldi polemiziral s stališči social-istov.

Republikanci pa so včeraj obra-zložili svoj program na tiskovni kon-ferenci, na kateri so predložili tu-jo kandidato listo, za katero je zna-čilen prisotnost številnih vidnejših kulturnih in drugih predstavnikov, ki niso člani stranke. Konkreten pro-gram PRI pa je precej obširen in zadeva vsa področja pokrajine, ki jo obravnava kot demokratično in izvoljeno predstavništvo v pričakov-anju, da pokrajine ukinejo, ker po mnenju PRI ne odgovarjajo več stvarnim potrebam.

Praznik na Štjaku